Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem.

Najer Folksblat פרייז 20 גראשען

הייגט 8 זייטען

לאדזשער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 47/1342 | Łódź, Czwartek 23 lutego 1928 r. | זעקסטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג ב אדר תרפ"ח | Nr. 47/1342

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 71-24. | Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 2471.

גרויסע קאנפערענץ אין האנדעלס-מיניסטעריום

נאך דער רעדע פון האנדעלס - מיניסטער האט זיך אנגעהויבען א דיסקוסיע.

א לאדזער ארבייטער בעקומען א ירושה פון 12 מיליאן דאלאר.

גרויסע קאנפערענץ אין האנדעלס - מיניסטעריום.

נאך דער רעדע פון האנדעלס-מיניסטער האט זיך אנגעהויבען א דיסקוסיע.

וו א ר ש א, 22. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). היינט האט זיך אין האנדעלס-מיניסטעריום אנגעהויבען א קאנפערענץ פון אינדוסטריעלער און סוחרים. עס זענען אויך אנוועזענד געווען פארשטעהער פון די יוד. סוחרים-פפראיינען.

דער האנדעלס מיניסטער קוויאטקאווסקי האט געהאלטען א גרויסע רעדע, אין וועלכער ער האט אנגעוויזען, אז מ'דארף פיהרען א פאליטיק אהן שום פאליטישע סענטימענטען. די ערשטע אויפגאבע איז צו רעגולירען די בעציהונגען צווישען ארבייט און קאפיטאל. וואס שייך דעם צעכען-געזעץ פיהרט עס צו פלוסען און נישט צו מינוסען. דער האנדעלס-בילאנס וועט נאך א לאנגע צייט זיין א פאסיווער, אבער מ'מוז קאנסטאטירען, אז דער עקספארט וואקסט. די אונטערהאנדלונגען מיט דייטשלאנד געהען צו שווער אבער זיי רוקען זיך פאראויס.

נאך די רעפעראטען האט זיך אנגעהויבען א דיסקוסיע, וועלכע וועט היינט פארטגעזעצט ווערען.

25 מיליאן רובעל אין גאלד

פאדערט דער ווארשעווער מאגיסטראט פון די סאוויעטען.

וו א ר ש א, 22. (טעלעפאניש). דער ווארשעווער שטאדט-ראט האט אויפגעפאדערט דעם מאגיסטראט ער זאל אנגעמען ענערגישע שריט אויפצומאהנען דאס געלד, וואס די רוסען האבען מיט גענומען בעת זיי האבען פערלאזען ווארשא. אין אלגעמיין האבען די רוסען מיטגענומען 25 מיליאן רובעל אין גאלד. דער מאגיסטראט וועט מאהנען ביי די סאוויעטען דאס געלד דורכ'ן אויסערן-מיניסטעריום.

„אגודת הרבנים" ביים לובאוויטשער רבי.

וו א ר ש א. 22 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) א דעלעגאציע פון אגודת הרבנים" איז געווען ביים לובאוויטשער רבי. די רבנים קאהאגע און קאנעס האבען בעגריסט דעם רבי'ן און דערנאך איז פארגעקומען א לענגערע בעראטונג וועגען שטארקען דעם דת. די רבנים האבען צוגעזאגט צו העלפען דעם לובאוויטשער רבי אין זיין אקציע צו שטארקען דעם דת.

וואהל-אקציע אין לאנד.

ל ע מ ב ע ר ג, 22 (א. וו.) „דילא" מעלדעט, אז אין צוזאמענהאנג מיט'ן ארעסט פון געוו. דעפ. טשוטשמאיא אין דובנא, וועלכער איז געווען פרעזעס פון „פראשוויט" און אויך דעם סעקרעטאר פון דער געזעלשאפט קאמינסקי האט „פראשוויט" אפגעשטעלט איהר טעטיגקייט.

אין דובנא און אין קרייז זענען אויף דער פעראָרדנונג פון דער מאכט צוגעמאכט געווארען 100 לעזע-זאלען פאר אנטימלוכה'שע פראפאגאנדע.

לעמבערג 22 (א.וו.) בעת א מיטינג אין קאמיאנקא-סטרומילאווא האט די פאליציי ארעסטירט דעם פראטעסטאנטישען גלח בראנימלאוו פעליך, א דייטש, קאנדידאט פון דער ליסטע 18.

וו א ר ש א 22 (טעלעפאניש) מארגען וועט דאס העכסטע געריכט בעטראכטען די אנקלאגע פון וואהל-קאטיטעט פון די נאציאנאלע מינדערהייטען וועגען ליסטע נומער 18 וואס איז געפסלט געווארען אין קאוועל.

אפגאניסטאנער קעניג אין בערלין.

ב ע ר ל י ן 22 (פאט) היינט איז דא אנגעקומען דער אפגאניסטאנישער קעניג. אויפ'ן באהן-הויף האט איהם אפגעווארט דער פרעזידענט הינדענבורג.

די גרויזאמע שיפס קאטאסטראפע

400 הונדערט פאסאזשירען אומגעקומען.

פ ע ק י ן 22 (א.וו.) פון טשינק-קיאנג מעלדעט מען, וועגען א קאטאסטראפאלען צוזאמענשטויס פון א יאפאנישען מיט א כינעזישען דאמפער. כמעט אלע כינעזישע פאסאזשירען אין דער צאהל פון 400 זענען אומגעקומען. די פאסאזשירען פון דער יאפאנישער שיף האבען געהאט מעהר גליק און האבען זיך געראטעוועט אויף רעטונגס-שיפלעך.

אנקעטע וועגען דער יודישער שחיטה

ווערט פונאנדערגעשיקט אין דער גאנצער וועלט.

וו א ר ש א. 22 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די געמישטע שחיטה-קאמיסיע פון שטאט-ראט און מאגיסטראט האט בעשטעטיגט דעם טעקסט פון די אנקעטען, וועלכע וועט אװעקגעשיקט ווערען אין די גרעסערע צענטרען פון פוילען, אייראפא און אמעריקא.

וואהלען פון אנ'אמעריקאנער פרעזידענט

ביז איצט געמאלדען 6 קאנדידאטען.

וו א ש י נ ג ט א ן, 22. (ספ. טעל.) עס האט זיך שוין אנגעהויבען די קאמפאניע צו די וואהלען פון אנ'אמעריקאנישען פרעזידענט. ביז איצט זענען שוין אנגעמאלדען געווארען 6 קאנדידאטען. די דעמאקראטען האבען ארויסגעשטעלט די קאנדידאטור פון ניו-יארקער גובערנאטאר סמיט. מצד די רעפובליקאנער זענען געמעלדעט געווארען 5 קאנדידאטען: הובער, דעיוויס, וויליים, וועטסאן און לאודען.

—————

עפידעמיע פון פאבריקס-שרפות אין רוסלאנד.

אינגאנצען אפגעברענט עטליכע פאבריקען.

ר י ג א. 22 (אטע) פון מאסקווא מעלדעט מען וועגען אנ'עפידעמיע פון געהיימנישפולע פאבריקס-שרפות אין גאנץ רוסלאנד. אין מאסקווא איז אינגאנצען פערברענט געווארען די גארן-פאבריק קאדאלענטא. ס'איז אויך פערברענט געווארען די מאסקווער קאנסערווען-פאבריק. אין טווער איז פערברענט געווארען די פאבריק „קראסנאיא זוויאזדא", דערביי זענען עטליכע ארבייטער פערוואונדעט געווארען. אין לעניגראד איז פערברענט געווארען די גרעסטע לאמפען-פאבריק.

—o—

יודישע קהלה אין זאקאפאנא

ז א ק א פ א נ א 22 (א.וו.) אין הסכם מיט דער סטאראסטווע איז אין זאקאפאנע געגרינדעט געווארען א זעלבסט. שטענדיגע יודישע קהלה. ביז איצט האבען די זאקאפאנער יודען געהערט צו דער קהלה אין נאווי-טארג.

צובונטעוועט זיך מאטראסען

פון אנ'איטאליענישער שיף.

ג ד א נ ס ק, 22 (א. וו.) די מאנשאפט פון דער איטאליענישער שיף „מאריאטערעגא", וועלכע איז אנגעקומען קיין דאנציג האט זיך צובונטעוועט. צו ליב דעם איז די גאנצע מאנשאפט אין דער צאהל פון עטליכע און צוואנציג פערזאן ארעסטירט און ארייגעזעצט געווארען אין דער דאנציגער טורמע.

—o—

יונגעלייט און מיידלעך מיט שעהנע שטימען צו זינגען אין כאר קענען זיך גלייך מעלדען אין קאנצעלאריע פון פילהארמאניע פון 11 ביז 1 מיטאג. 289

דעם טיפסטען בייליד דריקען מיר אויס דער פאמיליע קירשענבוים, צוליב'ן טויט פון זייער פאטער, אונזער מיטארבייטער נ"ע חיים יחיאל קירשענבוים

דאס פערסאנאל פון דער היגיענישער מקוה אין לאדז, גדאנסקא 75. 287

18 יוד. וואהל-קאמיטעט ביים בלאק פון די נאצ. מינדערהייטען 18

היינט, דאנערשטאג, דעם 23-טען ה. ח., 8.30 אין אווענד וועט פארקומען אין זאל „קאלאסעאום" זאכאדניא 53

א גרויסער פרויען = וואהל = מיטינג

מיט דער בעטייליגונג פון פרוי ראטמאן רחל שטיין, פרוי ד"ר סירקין פון ווארשא און אנדערע.

איינגאנג נאר פאר וועהלערינס. איינגאנג נאר פאר וועהלערינס

מלחמה צווישן איטאַליען און יוגאָסלאַוויען

וועט אויסברעכן אין פערלויף פון צוויי יאָהר.

בערלין, 22 (ספ. טעל.) ווי מ'מעלדעט פון בעלגראַד, האָט דער אַלבאַנישער פרעזידענט אַכמעד זאָגו ערקלערט אויף אַ פּערזאַמלונג פון הויכע אַלבאַנישע בעאַמטע, אַז צווישען יוגאָסלאַוויען און איטאַליען מוז אין די נאָהנסטע צוויי יאָהר אויסברעכן אַ מלחמה. אַלבאַניען וועט ביי דעם דאָזיגען קאָנפליקט זיך מוזען אָנשפּאַרען אויף איטאַליען, וועלכע גאַראַנטירט אויף דער צוקונפט די גרויסקייט און גאַנצקייט פון אַלבאַניען.

צי וועט מען אויסצאָהלען ענטשעדיגונג

די נעליטענע יודען אין רומעניען?

בוקאַרעשט, (י.ט.א.) וועגען דער פראַגע מכח אויסצאָהלען ענטשעדיגונגען די געליטענע בעת די יודען-עקסצעסען אין אָראַדיאַ און קלויזענבורג שרייבט די „דימינעאַטצא" פאָלגענדעס:

„עס איז שוין אַזוי פיל צייט פאַריבער פון די עקסצעסען אין אָראַדיאַ און קלויזענבורג און קיין איינער פון די געליטענע האָט נישט בעקומען קיין ענטשעדיגונג. ווען די אַלוועלטליכע פּרעססע האָט געדרוקט צאָהלרייכע טעלעגראַמען וועגען די עקסצעסען, ווען אויסלענדישע קאָרעספּאָנדענטען זענען געקומען קיין אָראַדיאַ אויף אַעראָפּלאַנען, האָט די רעגירונג ערקלערט, אַז אַלע געליטענע וועלען[בעקומען] ענטשעדיגונגען. מען האָט אַפילו מיטגעטיילט, אַז עס איז בעשטימט געוואָרען אַ ספּעציעלער פאָנד פון 90 מיליאָן לעי פאַר די געליטענע. פון דעמאָלט אָן פיהרט די אַנטיסעמיטישע פּרעססע אַ שטאַרקע העצע געגען די יודען מיט'ן מאָטיוו, אַז... זיי האָבען בעקומען 80 מיליאָן לעי. ביז איצט אָבער איז נישט געגעבען געוואָרען קיין גראָשען די געליטענע יודען. מען האָט געגעבען 5 מיליאָן לעי אויף ווידעראויפבוי פון די צושטערטע שוהלען, מען האָט געגעבען ענטשעדיגונג אַ פּאָר אויסלענדער, ווייטער אָבער האָט קיינער גאָר נישט בעקומען".

ווי מען טיילט מיט, טראָגט די שולד אין דאָזיגען ענין דער פּרעמיער און פינאַנץ-מיניסטער ווינטילא בראַטיאַנו. ער פאָדערט אַזוי פיל פאָרמאַליטעטען און אויספאָרשונגען אין יעדען פאַל, אַז עס איז אונמעגליך צו בעקומען אַן ענטשעדיגונג.

אראבער האלטען זיך פאר ברידער פון יודישען פאלק.

אַראַבישע דעלעגאַציע ביי אַלפרעד מאָנד.

ירושלים, 22. (יט"א, טעלגראַפיש) אויף זיין צוריקרייזע פון איראַק, האָט סער אַלפרעד מאָנד בעזוכט די אַלטע יודישע קאָלאָניעס אין גליל-העליון. ער האָט געפונען, אַז די קאָלאָניעס האָבען זיך שטאַרק ענטוויקעלט.

אַראַבישע דעלעגאַציעס האָבען בעגריסט מאָנד'ן, אַלס אַ פאָרשטעהער פונ'ם ברידערליכען יודישען פאָלק און אויסגעדריקט דעם וואונש צוזאַמענצואַרבייטען פאַר'ן אויפבוי פון א"י.

פּראָצעס פון יודישע עמיגראַנטען

פאַר אריבערגעהען אונלעגאַל די א"י-גרעניץ.

ירושלים, 22. (יט"א, טעלעגראַפיש) 16 יודישע עמיגראַנטען, וואָס זענען ענטלאָפען פון מאָסול, צוליב די אַנטי-יודישע פערפאָלגונגען האָבען געוואָלט אריבערגעהען די א"י גרעניץ. ביי מאָסול זענען זיי ארעסטירט געוואָרען. אין קורצען וועט פאָרקומען זייער פּראָצעס פאַר אונלעגאַלען איבערטרעטען די א"י-גרעניץ. די עמיגראַנטען האָבען מיטגעבראַכט 2 ספרי-תורות.

מיר בעקומען א „גאסט"

וואַרשאָ, 22. (טעלעפאָניש). דער אויספאָרשונגס-אַמט איז איצט בעשעפטיגט מיט זוכען אַן'אינטערנאַציאָנאַלען אַפעריסט, וועלכער האָט זיך געמאַכט אַ „בעריהמטען" נאָמען אין די גרעסטע שטעדט פון אייראָפּאַ.

[ע]ס האַנדעלט זיך וועגען געוועזענעם [א]פיציר פרידריך באָריסלאַווסקי ... יאָהר אַלט.

[באָריס]לאַווסקי האָט זיין „גלענצענדע" אָנגעהויבען מיט 3 יאָהר צוריק. [אַלס] אָפיציר פון דער אינטענדאַנ[טור האָט] באָריסלאַווסקי פערשווענדעט [גרויסע סו]מע געלד און, ווען עס [איז געקומען צו]ם האַלטען ביים איינזעצען אין דער לעצטער מינוט [איז ער אנטלאָפען קיין] עסטרייך, וואו ער האָט [זיך אויסגעגעבען] פאַר „גראַף יאַקסאַ[ל]ס זעהר שענער און [האָט אויפגעפירט אַ גרויסע] מאַנספערשוין, האָט [ער געה]אַט גרויס ערפאָלג [...]כע האָבען איהם [...]ר „העכערער גע[...] האָט געפונען אַ [...]יינע ווייטערדי[...]ק.

אַן'איגטימער [...] דאַמען, ביי [...] געלעגענ[...] די דאַ[...]ר אַנ'ע[...]אַ שווייצ[...]יך און[...]

בעשטראָפט ווייטער געפיהרט זיין „אַרבייט".

ענדליך איז ער אָבער דעמאַסקירט געוואָרען און געוועזען געצוואונגען צו פערלאָזען די שטאָדט.

פון ווין איז באָריסלאַווסקי אָבגעפאָהרען קיין פּאַריז, וואו ער האָט אָנגעהויבען זוכען „גליק" ביי פערמעגליכע סוברעטינס און טענצערינס. צווישען אַנדערע האָט ער אויך געפרובט בעגנב'ענען די בעריהמטע קאַבאַרעט-אַרטיסטין מיס טינגעט. דאָ איז ער אָבער אַזוי דורכגעפאַלען, אַז ער האָט געמוזט ענטלויפען פון פּאַריז.

נאָך אַ רייהע וואַנדערונגען האָט זיך באָריסלאַווסקי ענדליך בעזעצט אין בערלין, וואו עס האָט זיך אין איהם פערליבט די פילם-אַרטיסטין וואַנדאַ רעבעק מיט 2 וואָכען צוריק, בעת די אַרטיסטין איז אָבגעפאָהרען אויף פילם-אויפנאַהמען קיין האַמבורג, האָט באָריסלאַווסקי צוגעגנב'עט איהר ציהרונג פאַר 32 טויזענד מאַרק און איז דערמיט נעלם געוואָרען.

וועגען דער זאַך האָט די געליטענע געמאָלדען דער פּאָליציי.

אַזוי ווי עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז באָריסלאַווסקי איז איבערגעגאַנגען די פּוילישע גרענעץ, האָט די בערלינער פּאָליציי איבערגעגעבען די זאַך דעם וואַרשאַווער אויספאָרשונגס-אַמט.

און אז ער זאגט...

דער רומענישער געזאַנדטער וועגען יודען.

בערלין, 22 (י"ט.א. טעלעגראַפיש) דער רומענישער געזאַנדטער פּעטראקא האָט געמאַכט אַן'אויפנאַהמע פאַר די פּרעסע-פאָרשטעהער. ער האָט גערעדט וועגען דער דערנעהנטערונג פון רומעניען מיט דייטשלאַנד. רעדענדיג וועגען די בעציהונגען צו די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען האָט ער דערקלערט, אַז אין רומעניען איז איצט נישטאָ קיין איין מלוכה-מאַן וואָס זאָל נישט פערשטעהן, אַז ס'איז אַ פעהלער צו בעהאַנדלען די מינדערהייטען אַזוי ווי מ'האָט אַמאָל בעהאַנדעלט די רומענער דאָרט וואו זיי זענען געוועזען אַ מינדערהייט.

בע'גנב'עט דאס קבר פון יוסף אין שכם

ירושלים 22 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) פון יוסף'ס קבר אין שכם, וואָס ווערט גערעכענט פאַר אַ מאַכמעדאַנישען הייליגטום זענען אַרויסגעגנב'עט געוואָרען פיל וויכטיגע היסטאָרישע דאָקומענטען, צווישען זיי אַן'אַלטע מנורה.

די גנבים זענען נישט ענטדעקט.

סובסידיעס פאַר יודישע קהלות אין פּרייסען.

בערלין 22 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) די ביודזשעט-קאָמיסיע האָט איבערגעלאָזט די פּאָזיציע פון 400,000 מאַרק פאַר די פינאַנציעל שוואַכע יודישע קהלות אין פּרייסען. די דאָזיגע פּאָזיציע איז אויך געוועזען פאַראַיאָהרען. דאַגעגען איז געשטראָכען געוואָרען די פּאָזיציע פון 200,000 מ. אַלס שטיצע פאַר רבנים פון די קלענערע קהלות און די משפחות פון די פערשטאָרבענע רבנים. די דייטשע נאַציאָנאַלע און קאָמוניסטען האָבען געשטימט געגען די יודישע פּאָזיציעס. די סאָציאַל דעמאָקראַטען האָבען זיך אָפּגעהאַלטען פון שטימען.

אָפּגעשטעלט דאָס אויסצאָלען אונטערשטיצונגען אונפערהייראַטע ארבייטסלאָזע אין תל-אביב.

תל-אביב, (י.ט.א.) דער היגער אַרבייטער-ראַט האָט אויף זיין לעצטער זיצונג בעשלאָסען אָפּצושטעלען דאָס אויסצאָהלען אונטערשטיצונגען די אונפערהייראַטע אַרבייטסלאָזע, ווייל עס איז בעקאַנט געוואָרען, אַז זיי געפינען בעשעפטיגונג אין אַנדערע געגענדען פון לאַנד.

די צאָהל אַרבייטסלאָזע, וואָס האָבען אַזוי-אַרום פערלוירען דאָס רעכט צו בעקומען די וואָכענטליכע אונטערשטיצונג בעטרעפט 350 פּערזאָן. די אַלגעמיינע צאָהל אַרבייטסלאָזע אין תל-אַביב איז העכער 2000 פּערזאָן. עס ווערען שוין אויסגעאַרבייט פּראָיעקטען ווי אַזוי צו געפינען פאַר זיי אַלע בעשעפטיגונג.

ס'ווערן שוין איינגעאָרדענט די „אינפארמאציאנס" ביוראָ'ן ביי די פינאנץ-אמטען.

וואַרשאָ. 22 (טעלעפאָניש) דאָס פינאַנץ-מיניסטעריום האָט שוין פונאַנדערגעשיקט אַ צירקולאַר צו די פינאַנץ-אַמטען וועגען אָרגאַניזירען די אינפאָרמאַציע-ביוראָ'ן. דער צירקולאַר פאָדערט אויף, אַז די ביוראָ'ס זאָל תיכף אָרגאַניזירט ווערען און זאָל אָנהויבען זאַמלען מאַטעריאַל וועגען די שטייער'צאָהלער, כדי מ'זאָל קענען ווי געהעריג אָפּשאַצען דעם אומזאַץ-שטייער פאַר'ן יאָהר 1927.

אַן'אַקציע פון יפו'ער און תל-אביב'ער שטאט-ראַטען

צו בעשיצען די געמיינזאַמע אינטערעסען.

יפו, (י.ט.א.) דאָ איז פאָרגעקומען אַן'אויסערגעוועהנליכע זיצונג פון יפו'ער שטאָט-ראַט מיט'ן אַנטייל פון די פאָרשטעהער פון תל-אביב'ער שטאָט ראַט און פון די אַראַבישע און יודישע מיטגלידער פון דער האַנדעלס קאַמער. נאָך אַ לאַנגער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען געמיינזאַם אַרויסצושטעלען דער ארץ ישראל רעגירונג פאָלגענדע פאָדערונגען:

1) פערברייטערען דעם יפו'ער פאָרט און איינאָרדנען דאָרט די צאָל-קאַמער. 2) אַריבערטראָגען די הויפּט-באַהן-קניפּסטאַציע אין אַן'אָרט צווישען יפו און תל-אביב. 3) צו בויען אַ געמויערטען ים-ברעג ביי יפו. אויף דער געמיינזאַמער בעראַטונג איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ קאָמיסיע פון 5 פּערזאָן, וואָס דאַרף אָננעהמען אַלע נויטיגע מיטלען כדי פערווירקליכען די דאָזיגע פאָדערונגען.

רבנים-פערבאַנד אין פראַנקרייך פּראָטעסטירט

געגען דער פראָפּאַגאַנדע פון די יודישע שוהלען און ספרי-תורות אין רומעניען.

פּאַריז (י.ט.א.) דער פערבאַנד פון די רבנים פון פראַנקרייך מיט'ן רב-הכולל הרב ישראל לעווי בראש האָט פערעפענטליכט אַ פּראָטעסט-דעקלאַראַציע געגען דער פראָפּאַנאַציע פון די יודישע שוהלען אין רומעניען. אין דער רעקלאַראַציע ווערט צווישען אַנדערען געזאָגט:

„מיט טיפער אויפרעגונג האָבען מיר אויפגענומען די ידיעה וועגען די עקסצעסען, וואָס זענען פאָרגעקומען אין פערשידענע געגענדען פון רומעניען, וואו עס זענען פראָפאַנירט געוואָרען די יודישע שוהלען און ספרי תורות. אין נאָמען פון פראַנצויזישען יודענטום דריקען מיר אויס אונזער עמפּערונג געגען די דאָזיגע באַרבאַרישע טאַטען".

„מיר שיקען איבער אויסדריקען פון רעליגיעזער סימפּאַטיע אונזערע ברידער אין רומעניען און מיר גלויבען, אַז אַלע גרויסמוטיגע מענשען וועלען זיך פעראייניגען מיט אונז אין פּראָטעסט געגען די פאַקטען, וואָס בעפלעקען די מענשהייט און די ציוויליזאַציע".

איניציאַטיוו-קאָמיטעט פאַר אַ צוזאַמענפאָהר

פון די יוד. קולטור און יוגענד-אָרגאַניזאַציעס אין אַרגענטינאַ.

בוענאָס-איירעס (י.ט.א.) דאָ איז געשאַפען געוואָרען אַן'איניציאַטיוו-קאָמיטעט אויף אָרגאַניזירען אַ צוזאַמענפאָהר פון די יודישע קולטור- און יוגענד-אָרגאַניזאַציעס אין אַרגענטינע. אין קאָמיטעט בעטייליגען זיך פאָרשטעהער פון נאַציאָנאַלען קולטור-צענטער און יוגענדליכען ציוניסטישען קולטור-צענטער.

דער אָרגאַניזיר-קאָמיטעט איז שוין צוגעטרעטען צו די צוגרייטונגס-אַרבייטען, כדי צונויפצורופען דעם צוזאַמענפאָהר אין דער נאָהענטסטער צייט.

בגוואלד אפגעשמדט א יודיש-מיידעל.

פון קראָקאָ איז מען מודיע וועגען אַ הימעלשרייענדען פאַל, וואָס האָט פּאַסירט אין אַ דאָרף ביי לאַנצוט אין מזרח גאַליציען. אין דאָרף מאַרקאָווא האָבען די פּויערים זינט אַ לענגערער צייט געהאַלטען אין איין איינרעדען דאָס 16-יעהריגע מיידעל גיטעל ריפּס, די טאָכטער פון איינציגען יודישען איינוואוינער אין יענעם דאָרף, מענדעל ריפּס, אַז זי זאָל זיך שמד'ן. דערביי האָט מען איהר צוגעזאָגט גילדערנע בערג. דאָס מיידעל האָט אָבער אויף דעם אַלעם קיין אַכט נישט געלעגט. די פּויערים האָבען אָבער נישט געקאָנט פערטראָגען, אַז דאָס קינד פון דער איינציגער יודישער פאַמיליע אין דאָרף זאָל נישט איבערגעהן צום קריסטענטום און זיי האָבען בעשלאָסען דאָס מיידעל אַוועקצונעהמען פון איהרע עלטערן מיט געוואַלד.

מיט בערך 2 וואָכען צוריק אין אַן אָוועגד, האָט זיך אין דער וואוינונג פון דער פאַמיליע ריפּס אַריינגעריסען אַ באַנדע פּויערים מיט'ן וואָיט, יאַן קיט בראש און מיט כח אַוועקגעשלעפּט מיט זיך די 16 יעהריגע גיטעל. דאָס איז געשען געוואָרען אין דער אָנוועזענהייט פון די עלטערען, וועלכע זענען געוועזען אָהנמעכטיג געגען דער גרויסער צאָהל פּויערים און זיי האָבען נישט געקאָנט שטעלען קיין ווידערשטאַנד. דאָס מיידעל איז געוואָרען אַוועקגעפיהרט און ביז'ן היינטיגען טאָג ווייסט מען נישט, וואו זי געפינט זיך.

די אינטערווענץ פון דער פּאָליציי האָט דערווייל גאָרנישט געהאָלפען צו ענטדעקען דאָס אָרט, וואו דאָס מיידעל געפינט זיך. דער ענין איז געוואָרען איבערגעגעבען דעם פּראָקוראָר ביים געריכט אין ריישא, וועלכער פיהרט ענערגיש די אויספאָרשונג, כדי צו געפינען דאָס אַוועקגעשלעפּטע מיידעל. מען איז זיך משער, אַז גיטעל ריפּס איז געוואָרען פערשטעקט ערגיץ אין אַ קלויסטער.

דער דאָזיגער שוידערליכער פאַל האָט אין גאַנץ ריישער געגענד געמאַכט זעהר אַ שווערען איינדרוק אויף דער יודישער בעפעלקערונג.

Dr. med. ST. HEINRICH
POMORSKA 10, tel. 47-67.
ספּעציאַליסט פאַר קינדער- און אינערע קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג מיט קינסטליכע בערגזון-בעשטראַהלונגען (קוואַרץ-לאַמפּען). נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

כעמיש-באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע
מאגיסטער נ. שאַץ
פּעטריקאָווער 37, 2. שט., פראָנט
אַנאַליזען פון קאַל, אורין, לייבעק א. א. וו.
אורין-אַנאַליז — 4 זל.

געבעטע שטיהל געבעטע
פערשידענע פאַסענער פון גאָבעלין, ווי אויך גוט לעדער און מאַראָקאָ-צעראַטע, שטענדיג אויף לאַגער אין אַ גרויסען אויסוואַהל
ווי אויך טאַפּעציר-געגענשטאַנדען
קאָזעטקעס די נייעסטע פאַסאָנען, מאַטראַצען אין 3 גאַטונגען, אויך בעקומט מען ביי מיר סאַלאָן-גאַרניטורען אויף זייד-פאָטעליקעס, ווי אויך גאָנדאָלקעס, קאַווע-טישלעך, רונדע טישלעך, פעלד-בעטען מיט ספּרענזשינעס, אויך שטיהל צום פאָלסטערן, פאַר טאַפּעצירער פּרייז. פאַסענער פון בעסטער האָלץ-אויסאַרבייטונג בעקומט איהר נור ביי
ג. לעווקאָוויטש פּילצאַ 5

לאדז. 23 פעברואר 1928

„נייער פאלקסבלאט“

לאדז. 23 פעברואר 1928.

אויף די גאסען און אין די רעסטאראנען פון מאסקווע.

פון אב קאהאן.

(רעד. פון „פארווערטס“).

די בעפעלקערונג פון מאסקווע פלעג איך זיך פארשטעלען הויפטזעכליך אלס אנ׳עולם מיט בערד. אזוי איז געווען דער עכטער רום פון די מאסען, און אויך פון דעם „קופיעטשעסקי“ (סוחרים׳שען) קלאס.

אין אונזער ליטווישער גובערניע האבען זיך געפונען פיל קאלאניעס פון „סטארא־וויערצעס“ (גרויס־רוסען, וואס געהערען צו רעליגיעזע סעקטעס, וועלכע די רעגירונג האט נישט אנערקענט אדער זאגאר פערפאלגט). אויף אונזער רוסיש פלעגט מען זיי רופען „קאצאפעס“, און א „קאצאפ“ אהן א באָרד איז אין אונזער איינבילדונגס־קראפט געווען אנ׳אומעגליכקייט, ווי א רייטש מיט א באָרד.

זומער פלעגען פון גרויס־רוסלאנד אריבערקומען די „מאראזשינקעס“ און זיי זענען אלע געווען מיט בערד. יעדעס מאל ווען עס פלעגט זיך בעווייזען אנ׳אנדער גאסט פון גרויס־רוסלאנד איז ער געווען מיט א באָרד (איך ווייס נישט פארוואס נאר קיין יונגערע פלעגען נישט קומען).

אז רוסישע פויערים, רוסישע „מעשטשאניעס“ טראגען בערד, דאס האבען מיר געוואוסט פון דער רוסישער ליטעראטור, און ווען אין 1881 האב איך בעזוכט פעטערבורג (היינט לענינגראד), איז דער איינגעווארצעלטער איינדרוק בעשטעטיגט געווארען. דער איינפאכער עולם — די מענער — אויף די גאסען איז געווען אנ׳עולם אין רויטע רובאשקעס און מיט בערד, מיט ברייטע הויזען אריינגעטון אין די כאלעוועס פון די שטיוועל.

ווען איך בין איצט צוגעפאהרען צו מאסקווע, האב איך ערווארט צו געפינען א מאסע, וואס האט אנ׳עהנליכען אויסזעהן. איך האב דאס נישט געפונען. איינע פון מיינע ערשטע איבערראשונגען איז געווען דאס וואס דער עולם איז אנ׳עולם אהן בערד. בערד זענען געווען א גאנץ קליינע מינאריטעט. דער עולם ראזירט זיך. מען נאלט זיך אין פריזיערניעס און מען נאלט זיך אליין.

און די קאלירטע העמדלעך האבען מיר אויך געפעהלט.

וואס אנבעטרעפט דעם אויסערליכען אויסזעהן פון דער מאסע, איז עס געווען א גאנץ אנדערער ווי דער וואס איך האב געהאט אין מיין געדאנקען. אין מיין בעוואוסטזיין איז דאס געווען אנ׳אויסערליכער אויסדרוק פון דער גרויסער פאליטישער און עקאנאמישער ענדערונג וואס איז געקומען איז רוסלאנד, אזוי ווי א צארישע רוסלאנד דארף זיין מיט בערד און מיט רויטע ראבאשקעס און פאר א קאמוניסטישען רוסלאנד וואלט זי דגעפאסט פון די צייכענס בעפרייט צו זיין.

* * *

דער פערצייטיגער רוסיש פון די נאטור־קינדער, מיט אלע זיינע מעלות און חסרונות, מיט זיינע זאפטען און מיט זיינע רויהקייטען, לאזט זיך איצט שוין נישט פיהלען אזוי שטארק. א מאסקווער איזוואזטשיק רעדט נאך פער־הערלטניסמעסיג ווי א איזוואזטשיק, אבער נאר פערהעלטניסמעסיג. ער ברויכט שוין אזעלכע ווערטער, וועלכע פריהער פלעגט מען הערען נאר פון אנ׳אינטעליגענט און ווען איך האב זיך געטראפען מיט ארביי־טער, איז צו מיינע איבערראשונגען קיין שיעור נישט געווען. דאכט זיך, אנ׳אר־בייטער, דעם גאנצען לעבען געווען אנ׳ארבייטער. ער רעדט אבער כמעט ווי סטודענט, און ער איז אנגעטון אויך ווי היינט איז אנגעטון א סטודענט: מיט בלוזע פערשפילעט ביז׳ן האלז, און מיט שמאלע הויזען, אנשטאט די קאצאפסקע ברייטע הויזען. איבעריגענס, זענען היינ־טיגע סטודענטען מייסטענס קינדער פון ארבייטער, און אליין ארבייטער.

עס איז נישטא די בילדליכקייט. עס זענען פערשוואונדען טשיקאווע קאליר־רען און טשיקאווע פארמען. אין אלגע־מיין זענען די מענשען די זעלבע ווי אין דייטשלאנד אדער אין פראנקרייך. עס פעהלט יענע פארבען - רייכקייט, וועגען וועלכע רייזענדער פלעגען נישט אויפהערען צו רעדען נאך א בעזוך אין רוסלאנד.

* * *

מיט עטליכע יאהר צוריק, ווען דער „נעפ“ איז נעגרינדעט געווארען, ווען מענשען האבען כמעט אונגעשטערט גע־קענט האנדלען און מאכען געלד, האבען זיך אין מאסקווע געעפענט פיל רעס־טאראנען, קאפעיגעס, קאבארעס, וואו די רייכע „נעפלייט“ פון מאסקווע פלע־גען זיך קוויקען מיט שאמפאניער און מיט ליסטיגע טענץ. אז דאס איז שוין א זאך פון דער פערגאנגענהייט, האב איך נאטירליך געהערט נאך אין ניו־יארק, רייטליך אבער האב איך זיך דאס נישט געקענט פארשטעלען.

אין מאסקווע האב איך געפונען נור א פאר רעסטאראנען, וואס זענען עהנ־ליך צו א רעסטאראן אוי פבראדוויי. איינער פון זיי איז דער רעסטאראן אין דעם „גראנד האטעל“ (באלשאיא מאס־קאווסקאיא גאסטיניצא.) פערהאן אויך א פאר קאפעס אין שטאדט, און א פאר אין די זומער־גערטנער, וועלכע זענען עהנליך צו א פיינעם רעסטאראן. ווייטער זענען די רעסטאראנען געווידמעט די מאסען, און זיי האבען א גאנץ אר־מען אויסזעהן. זיי מאכען דעם איינדרוק פון ביליגע „קיכען“.

נעהמט, צום ביישפיל, א געוויסען רעס־טאראן אויף דעם „אכאטני ריאד“, א פאר טריט פון דער אפערא. פאר דער רעוואלוציע פלעגט זיך דא ניסען וויין. דא פלעגען קומען עסען מענשען, וואס קע־נען אוועקלעגען עטליכע הונדערט רובעל פאר אנ׳אוונד, היינט איז דאס א ביליגע „סטאלאווקע“. איהר קומט ארויף, איהר געהט צו צו דעם קאסיר און איהר קויפט א בילעט — א בילינגערען אדער א טייערערען. דער טייערער קאסט אויך נישט מעהר ווי א רובעל, דאכט זיך, איהר גע־פינט זיך א פלאץ ביי א טיש. און דאר־טען דערלאנגט אייך דער קעלנער די שפייז וואס אייך קומט לויט אייער בילעט. אויסקלויבען קאנט איהר זיך נישט. אויב איהר ווילט עפעס מעהר, מוזט איהר געהן קויפען ווידער א נייעם בילעט.

די שפייז איז א גוטע, א געזונטע. זי איז אבער גראבליך, און די בעדינונג איז ווי אין איינעם פון די ארימסטע רעס־טאראנען אין פאריז אדער בערלין.

אויף דעם ערשטען בליק מאכט דאס דעם איינדרוק, אז דא עסען דורכאויס פראסטע ארבייטער, אונזויסענדע מענ־שען. איך בין אין דעם רעסטאראן גע־ווען א פאר מאל, זיך צוגעהערט און צוגעקוקט. און — א גרויסער טייל פון דעם עולם איז בעשטאנען פון אינטעלי־גענטען, בעאמטע אין די פערשידענע קאאפעראטיווע קראמען אדער ביוראס וואס געפינען זיך ארום דעם רעסטאראן.

אין אוועגר שפילט דא מוזיק, דער עולם האט דעם זעלבען כאראקטער, און די שפייז אויך דעם זעלבען כאראקטער.

* * *

א נישקשה׳דיגער רעסטאראן גע־פינט זיך אין דעם „ערמיטאזש“. דאס איז א זומער־גארטען, מיט אנ׳אפענעם טעאטער, אנ׳אפענעם קינא און אנ׳־אפענע „ווארייעטע“ אין די זומער־אווענ־דען געפינט איהר דארטען דעם גרעס־טען שפאציר־עולם, און די גרעסטע צאהל גוט־געקליידעטע מענער און פרויען.

קוקענדיג אויף די מאסע, וואס שטראמט דורך די פערשידענע טיילען פון דעם „ערמיטאזש“, קען מען אויף א ווייל פערגעסען וואס פאר א קליידער דער גרויסער, ברייטער עולם טראגט אין שטאט. איהר זעהט דא „נעפלייט“ און געסט פון אנדערע לענ־דער; דאקטוירים מיט גרויסע נעמען און גרויסע איינקונפטען; שרייבער, וועלכע ציהען א גרויסע הכנסה פון זייד־ערע ווערק; „ספעצען“, וואס ארבייטען אין רעגירונגס - אנשטאלטען פאר דריי אדער פיר הונדערט רובעל א מאנאט.

דאך, ווען איהר קוקט זיך גוט צו, זעהט איהר, אז בלויז דא און דארטען קען מען אנווייזען אויף אנ׳אמת - גוטען קאסטיום אדער אויף אנ׳אמת שעהנע דאמען־קלייד. דער „ערמיטאזש“ איז שעהן געקלייעט פערהעלטניסמעסיג צו מאסקווע אין אלגעמיין; פערהעלטניס־מעסיג אבער צו בערלין אדער פאריז, איז ער אויך געבעכריג.

* * *

אנ׳איינגענארטיגע קאפע געפינט זיך אויף דער טווערסקאיא, דער פלאץ איז בעקאנט אלס „פיליפאווסקאיא“ קאפע־ניא“. אמאל איז דאס געווען איינער פון די בעריהמטסטע קאפע - פלעצער אין רוסלאנד. איצט שפיגעלט די קאפע אפ דעם כאראקטער פון דער גאס ווי זי איז ביינאכט. און ביינאכט איז די טווערסקאיא פול מיט פראסטיטוטקעס. אלזא, געפינט איהר אינוועניג פרויען פון א צווייפעלהאפטען כאראקטער, זיי זיצען און טרינקען מיט מענער. דא זיצען אבער אויך אנשטענדיגע פרויען מיט זייערע מענער אדער פריינד. אנשטענדי־גע פאמיליען־גרופען אדער אזוי ארביי־טער־גרופען. דער אלגעמיינער איינדרוק איז פון אנ׳ארעמער קאפע. און ביי איינינע פון די טישלעך שמעקט מיט וואולגאריטעט, מיט צווייפעלהאפטע אנשטענדיגקייט און מיט צווייפעלהאפ־טע פיזישע ציכטיגקייט.

די גאסען - פרויען אויף דער טווער־סקאיא זענען פון די עקעלהאפטסטע, וואס מען קען געפונען אין אייראפא, דער האנדעל ווערט אנגעפיהרט אויפ׳ן פרעכסטען שטייגער. זאכען ווערען דאר־טען אנגערופען מיט זייערע נאקעטע נע־מען. אויסדריקען פון וועלכע ביי א ניקא לאיעווסקען סאלדאט וואלט דער פנים רויט געווארען, ווערען דא ארויסגערעדט אזוי ווי דאס וואלט געווען א גאנץ גע־וועהנליכער ענין.

פערהאן נאך אנ׳ערגערער פראסטי־טוציאנס - מארק אין מאסקווע, א גאס, וואו אין אווענר דרעהען זיך ארום פרויען פון נאך א נידעריגערען סארט. די פרויען פון דער טווערסקאיא זענען ווענינסטענס אנגעטון אנשטענדיג.

גאסען־פרויען שפאצירען אויך ארום אויפ׳ן „קוזנעצקי מאסט“, זיי בעווייזען זיך דארטען נאכמיטאג, בעת דער עולם איז געדיכט. דארטען זענען זיי געקליי־דעט נאך אנשטענדיגער ווי אויף דער טווערסקאיא, אויף דעם „קוזנעצקי מאסט“ מוזען זיי זיך מעהרער היטען פאר דער פאליציי. אלזא, זענען זיי גע־קליידעט אויף א גאנץ אנשטענדיגען באלעבאטישען שטייגער.

פארלאמענט

אדער דער טייוועל ווייסט וואס

מען קאן נישט זאגען אויף זיכער, צי דער דורכשניטליכער בירגער פון יע־דען לאנד איז מסוגל צו פארלאמענ־טארישקייט, צו פארלאמענטארישער מלוכה־ארדנונג.

דאס אבער, אז דער פארלאמענטא־ריזם ווערט כמעט אומעטום געטראטען מיט די פיס, און אז, מחמת אונבע־וואוסטזיניגקייט פון וועהלער קומט צום אויסשפרוך נישט דער אייגענטליכער ווילען פונ׳ם מאסען־וועהלער — דאס איז א פאקט, וועלכען עס איז, דאכט זיך, גאנץ שווער אפצולייקענען.

ווען מען זאל אזוי נעהמען איבער־וועגען און איבערמעסטען—פון בפירוש׳ע פעלשונגען, שיקאנען און טעראר איז דאך אפגערעדט — איז ווען מען זאל אזוי נעהמען גענוי חוקר ודורש זיין דעם פאלקס־ווילען, וועט מען אין רעזולטאט בלייבען שטעהן פאר אזא איבערראַ־שונג, וואס וועט מיט זיך פארשטעלען די גרעסטע סענסאציע.

דאס איז דער פועל יוצא פונ׳ם בלינ־דען זעקס און זעכציג.

דער פאשיזם האלט אבער נישט פון שפילען אויף בלינד און פון בלויזען סטראשען, און דער איטאליענישער פא־שיזם בפרט, דער אורשפרינגליכער פויסט־כוח וויל דוקא שפילען אין א אפענעם זעקס און זעכציג, און דער נייער איטאליענישער וואהל - ברוטא־ליטעט, מיט ספעציעלער גראבקייט פון בעהאנדלען דעם וואהל־פלייש אזוי צוזאגען:

אט די סינדיקאטען, קולטורעלע און וואוילטעטיגע געזעלשאפטען קלייבען אויס 800 קאנדידאטען, פון וועלכע דער הויי־כער ראט פון די פאשיסטען קלויבט אויס 400, מיט׳ן רעכט צו ענדערן די נעמען א.א.וו. א.וו.

זעלבסטפערשטענדליך, אז דער הויי־כער ראט האט ווייטערדיגע ווייט־גערענ־דע פארבעהאלטען, און עס ענטשטעהט די פראגע, פארוואס אזא מלוכה־אינ־סטיטוציע, ווי די אויסדערוועהלטע אויף די ראזיגע יסודות — אבסאלוט נישט־פארלאמענטארישע — דארף הייסען פארלאמענט?

פארוואס זאל ער, למשל, נישט הייי־סען, לאמיר זאגען, „מוזעי פאר פא־ליטישע מערקווירדיגקייטען“?

אז מען קלויבט אזוי די מענשען ווי די ווערימדיגע ארבעס, אז מ׳צווינגט אזוי אן די איינענע אבסאלוט נישט־פארלאמענטארישע דעה, אז דער מא־מענט פון פשוט׳ע אויפקלערונג פאלט אפ, טא פארוואס זאל מען שוין נישט קאנען צוקלויבען און אנצווינגען אזא קליינינקייט, ווי א נייעם פאסענדען נא־מען, וואס זאל ענטשפרעכען דעם נייי־עם מיז אנטי־פארלאמענטארישער איינ־ארדענונג?

מז.

געגען די אויטאנאמישע שטרעבונגען

זאגען זיך ארויס די רבנים פון עלזאס־לאטרינגען.

פאריז (י.ט.א.) אין צוזאמענהאנג מיט די רעפערסיעס, וואס זענען לעצ־טענס אנגעווענדעט געווארען געגען די צייטונגען, וואס פאדערן אויטאנאמיע פאר די פראווינצען פון עלזאס און לא־טארינגען, האט דער פראנצויזישער פרעמיער - מיניסטער בעקומען פאל־גענדען בריף פון רבנים - פערבאנד אין עלזאס און לאטארינגען, אונטער־געשריבען דורך הרב ארמאנד בלאך:

„אין נאמען פון רבנים - פערבאנד אין עלזאס און לאטארינגען האב איך דעם כבוד אויסצודריקען אייך, ה׳ פרע־מיער־מיניסטער, אונזער אנערקענונג און טיפע דאנקבארקייט פאר דער אונ־טערדריקונג פון דער אויטאנאמישער פרעסע ווי אויך פאר דער ענערגיע, מיט וועלכער איהר אונטערדריקט אלע אנטי־נאציאנאלע אינטריגעס. איך בין זיכער, אז די דאזיגע געפיהלען בעהער־שען נישט נאר די רבנים נאר אויך די גאנצע יודישע בעפעלקערונג אין על־זאס־לאטארינגען“.

פערבאנד פון די יוד. קהלות אין טשעכאסלאוואקיי

פראג. (י.ט.א.) דער איבערשטער ראט פון פערבאנד פון יודישע קהלות אין בעהמען, מעהרען און טשעכיש־שלעזיען האט אנגענומען אן ענטשייד ... פאר [illegible] ... אין עלטערסטען ... דער סטאטוט פון פערבאנד [illegible] ... קהלות אין טשעכאסלאוואקיי [illegible] ...

דר. נאלדשמיד האט רעפערירט וועגען דער שאפונג פון לעהרער־אנשטאלט פאר ראבינער און לעהרער פון יודי־שער רעליגיע. [illegible]

דר. וואלף האט מיטגעטיילט, אז [illegible] טשעכאסלאוואקיי. [illegible]

בירגערמייסטער פון חיפה זאגט צו צו ערפילען די יודישע פאסטולאטען.

איניציאטיוו פון ד״ר הויזנער צו פערבעסערען די יודיש־אראבישע בעציהונגען.

חיפה. (י.ט.א.) דער בירגערמייסטער פון חיפה האסאן־ביי שוקרי און דער פוילישער האנדעלס־אטאשע אין ארץ ישראל דר. בערנארד הויזנער האבען ביינעוואוינט די זיצונג פון יודישען קהלה ראט איז חיפה. ה׳ לעווין האט אין נאמען פון קהלה - ראט בעגריסט די חשובע געסט און האט נעדאנקט דעם בירגערמייסטער פאר זיינע בעמיהונגען [illegible] ... קהלות אין חיפה. דער פאקט אז פוילען האט בעשטימט אלס איהר האנדעלס־פארשטעהער אין ארץ ישראל א ציוניסטישען עסקן, [illegible]

שעפטיגונג פון יודישע בעאמטע און אר־בייטער דורך דער שטאט - פערוואלטונג וועלען בהדרגה פערווירקליכט ווערען. דער בירגערמייסטער האט געוואונשען ערפאלג דעם דר. הויזנער אין זיין טע־טיגקייט לטובת פוילען אין ארץ ישראל.

דאן האט גענומען דאס ווארט דר. הויזנער, וועלכער האט אנגעוויזען אויף דער וויכטיגקייט אנצוקניפען נאהענטערע בעציהונגען מיט פוילען, וואו עס וואוי־נען 3 מיליאן יודען. דר. הויזנער האט [illegible]

Dr. Med. I. WEINBERG
Cegielniana 47, tel. 26-02.
אינערליכע קראנקהייטען, ספעציעל פאר לונגען און הארץ־קראנקהייטען. [illegible]

Dr. H. Wołkowyski
זאכאדניא 57 (צעגעלניאנע 19)
טעלעפאן 37-70
[illegible]

די ערצטליכע לאבאראטאריע פון ד״ר מעד.
ST. HURWICZ
[illegible]
WSCHODNIA 76
טעל. 53-30.

Dr. Z. RAKOWSKI
ספעציאליסט פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען־קראנקהייטען.
קאנסטאנטינער 9, טעל. 27-31.
[illegible]

לאדז   דאס לאדזער לעבען   לאדז

23 פעברואר 1928   23 פעברואר 1928

23 דאנערשטאג **ב** אדר תרפ"ח	פעברואר זון-אויפגאנג 7.13 זון-אונטערגאנג 4.32 לענג פון טאג 8.19

אַ וויכטיגע איינפיהרונג אין מאַגיסטראַט

(מ) די אינדוסטריעלע-אָפּטיילונג פון דער ערשטער אינסטאַנץ ביים מאַגיסטראַט טיילט מיט, אַז כדי אויסצומיידען די פערשידענע פערמיטלערס און „מאַכערס" האָט זי אָפּגעדרוקט פערשידענע פאָרמולאַרען און בלאַנקעטען אויף ביטעס וועגען אַנגעלעגענהייטען פון אַמט.

ביים ערלעדיגען אינטערעסאַנטען-אַנאַלפאַבעטען, וועלען ספּעציעל בעשטימטע בעאַמטע אויספיהלען די דאָזיגע פאָרמולאַרען.

קאָנפיסקאַציע.

(ב) נעכטען איז קאָנפיסקירט געוואָרען די צייטונג „פרייע פּרעסע" פאַר די אַרטיקלען „עקסמיסיע פון אַ פּאַסטאָר דורך אַ קאַמאָרניק" און „פערפאָלגונגען פון דייטשען אין אויבערשלעזיען".

א פרויען-מיטינג
פון מינדערהייטס-בלאָק.

היינט אָוועכד אָרדענט איין דער יודישער וואַהל - קאָמיטעט פון מינדערהייטס-בלאָק אַ גרויסען וואַהל - מיטינג אין זאַל „קאָלאָסעאום" (זאַכאָדניאַ 53) מיט דער בעטייליגונג פון פרוי ראַטמאַן רחל שטיין און פרוי ד"ר סירקין פון וואַרשאַ ווי אויך די ה"ה: ד"ר ראָזענבלאַט, רעד. י. אוגער, לאַוויניק אַ. יאָעל א. אַנ.

פר' ראַטמאַן שטיין, וועלכע קומט היינט קיין לאָדז, איז אַ בעקאַנטע געזעלשאַפטליכע טוערין און איז די איינציגע יודישע פרוי, וועלכע קאַנדידירט ביי די איצטיגע וואַהלען צום סיים. דער יודישער נאַציאָנאַלער בלאָק ביים בלאָק פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען אין פוילען איז אויך די איינציגע יודישע גרופּירונג, וועלכע האָט פערשטאַנען, אַז די יודישע פרויען אין פוילען מוזען האָבען זייער אייגענע פערטרעטערין אין פוילישען סיים.

פון „פּועלי-ציון".

היינטיגען פרייטאָג, אָרדענט איין דער יודישער אַרבייטער וואַהל - קאָמיטעט „פּועלי-ציון", ליסטע 5, אין „פילהאַרמאָניע" אַן עפענטליכען משפט איבער'ן בונד.

אַרויסטרעטען וועלען די ה"ה: יוסף ראָזען, נתן בוקסבוים (וואַרשאָווער ראַטמאַן), ראַטמ. ב. שאַפּיראָ, ח. בראַנד א. אַנד.

שבת וועט אויך פאָרקומען 5 גרויסע וואַהל-מיטינגען אין די גרעסטע זאַלען פון אונזער שטאָט. צו די מיטינגען קומט ספּעציעל צופאָהרען דער ערשטער קאַנדידאַט צום סיים פון דער ליסטע 5, ה' זרבבל.

דורך דער מאָדערנסטער ראַציאָנאַליזאַציע פון דער אונטערנעהמונג האָט זיך דער פירמע „קאָלאָנטאַי", קאַטאַוויץ איינגעגעבען צו דערגרייכען אַ בעדייטענדע שפּאַרזאַמקייט אין די ווירטשאַפטליכע אויסגאַבען.

די פירמע האָט בעשלאָסען די שפּאַרזאַמקייטען אָנצובאָטען דער טרייער טייל פון איהרע קליענטקעס און איינגעפיהרט די בעוואוסטע מאַרקע „וייך-קאָלאָנטאַי" מיט אַ וואַש-ברעטל איצטער דעליקאַט פּערפומירט, לויט די וועלבע פרייזען, וואָס פריהער. די וייך איז דערפאַר פיל שפּאַרזאַמער ביליגער און בעסער פון אַנדערע פּערפומירטע וייפען.

א ירושה פון 12 מיליאָן דאָלאַר
האָט בעקומען א לאָדזער אַרבייטער נאָך זיין פערשטאָרבענעם פעטער אין אמעריקא

(§) מיט אַ קורצער צייט צוריק איז אין אַמעריקאַ געשטאָרבען אַ געוויסער קאָנסטאַנטי ראַבאַקאָווסקי, וועלכער האָט נישט איבערגעלאָזט קיין יורשים. ער איז געווען אַ „פּאָווסטאַניעץ" פון 1863 י. אַנטלויפענדיג פון די רוסישע אָקופּאַנטען, האָט ער עמיגרירט קיין אַמעריקאַ. דאָרט האָט ער זיך דערשלאָגען צו אַ פערמעגען וואָס ווערט געשאַצט אין 12 מיליאָן דאָלאַר.

זיין אַדוואָקאַט ה' ענגעלמאַן האָט געוואוסט, אַז ראַבאַקאָווסקי האָט קרובים אין קאַליש. ער האָט זיך דעריבער געווענדעט צו אַ קאַלישער אַדוואָקאַט, וועלכער האָט אויסגעזוכט, אַז אין קאַליש האָט געוואוינט ראַבאַקאָווסקי'ס אַ שוועסטערן-זוהן, וועלכער האָט זיך אַריבערגעצויגען קיין לאָדז. נאָך לאַנגע זוכונגען איז געלונגען פעסטצושטעלען, אַז דער יורש הייסט סטאַניסלאַוו אַגאַסיאַק און אַרבייט אין דער פאַבריק פון קעסטענבערג אין לאָדז.

אַגאַסיאַק האָט בעפולמעכטיגט די פירמע קעסטענבערג אויסצופאָדערן פאַר איהם די ירושה. די פירמע האָט אין רעגירונגס-קאָמיסאַריאַט פעסטגעשטעלט, אַז סטאַניסלאַוו אַגאַסיאַק איז אַ זוהן פון ראַבאַקאָווסקי'ס שוועסטער און האָט זיך געווענדעט צו דער אַמעריקאַנער רעגירונג און צום פוילישען קאָנסולאַט אין ניו-יאָרק. איצט האָט זיך די פירמע אויך געווענדעט צו דער פוילישער רעגירונג, אַז זי זאָל מיטווירקען צום אַרויסבעקומען די ירושה פון אַמעריקאַ.

עקסמיסירט א חדר און אַ בית-תפלה.

(—) אויף ווסכאָדניאַ 70 האָט מיט אַ 15 יאָהר צוריק געדונגען אַ דירה אַ געוויסער פּאָמעראַנץ, אַ מלמד, וועלכער האָט צוזאַמען מיט נאָך 2 מלמדים געפיהרט אַ חדר בשותפות.

מיט אַ 5 יאָהר צוריק איז ער געשטאָרבען. די 2 מלמדים האָבען אָפּגעמאַכט מיט דער אלמנה, אַז דער חדר בלייבט עקזיסטירען און זיי וועלען איהם ווייטער פיהרען בשותפות ווי ביז איצט. די פרוי האָט דאַן פאַר זיך פערנומען אַ צימער מיט אַ קוך און אין 3 צימערן איינגעאָרדענט דאָס חדר און אַ חברה, וואָס פלעגט דאַווענען שבת.

די געשעפטען ביי דער „ספּולקע" זענען, זעהט אויס. געגאַנגען נישט פוי-געלדיג און ביסלעכווייז האָט זיך אָנגעזאַמעלט אַ חוב פאַר דירה-געלד פון איבער 700 זל. דער הויז-ווירט האָט דערלאַנגט אויף אַן עקסמיסיע און האָט זי טאַקע בעקומען. די אָנגעקלאָגטע האָט אַפּעלירט קיין וואַרשאַ, נאָר דאָס אַפּעלאַציע-געריכט האָט דעם אורטייל בעשטעטיגט.

נעכטען פאַרמיטאָג איז געקומען אַ קאָמאָרניק און אַרויסגעוואָרפען דאָס מעבעל פון חדר, דעם ארון-קודש מיט די ספרי-תורות אויפ'ן הויף. די טיר פון חדר איז פערקויפט געוואָרען. די אלמנה איז געבליבען וואוינען אינ'ם שטוב מיט דער קוך. ווי די שכנים דערצעהלען, איז זי אויך אָנגעקלאָגט געוואָרען אויף אַן עקסמיסיע פאַר'ן חוב פון חדר.

דער תבואה- און מעהל-האַנדעל.

אויף דעם מעהל- און תבואה-מאַרק האָט זיך די לעצטע וואָך בעמערקט אַ שטייגערונגס-טענדענץ. בפרט האָט זיך געלאָזט פיהלען אַ האַסע-שטימונג אויף דער פוינער מעהל-בערזע, וואָס ס'האָט זיך באַלד אָפּגערופען אויך דאָ ביי אונז. דאָס פעהלען פון מזומנים האָט אָבער געשטערט צו שליסען פיל טראַנזאַקציעס. אין אָנהויב פאָריגע וואָך איז מיט קאָרן געווען גאַנץ רוהיג, אָבער שוין צום סוף וואָך האָט זיך די שטייגערונג געלאָזט פיהלען. די פאָדערונג איז געווען אַ נאָרמאַלע. סחורה איז געווען גענוג.

אויך אויף ווייץ איז די טענדענץ אין פערלויף פון דער וואָך געוואָרען אַ שטייגערנדע. הגם דער אָנבאָט איז געווען אַ גענוגענדער, האָבען דאָך אויסגעפעהלט בעסערע סאָרטען.

דאָס פעהלען פון מזומן האָט אין אַ גרויסער מאָס געשטערט אויך דאָ צום שליסען פון פיל און פון גרויסע טראַנזאַקציעס.

אַ שוואַכע נאָכפראַגע דאַגעגען איז געווען אויף גערשטען געוועהנליכען און ברויער-גערשטען, ווייל די אַלע ברויערייען האָבען זיך פערזעהען מיט גענוגענדע זאַפּאַסען.

האָבער האָט מען די וואָך געקויפט פיל און ביליגער ווי אין פויזען, ברעגען אהער האָבער פון אַנדערע אָרטער, קאַלקולירט זיך נישט.

די פרייזען אויף קלייען, קאָרענע און ווייצענע, זענען געבליבען אָהן ענדערונג.

אויך זענען געבליבען אָהן ענדערונגען די פרייזען אויף קאָרן- און ווייצען-מעהל. צוליב די נאָהענטע יו"ט האָט זיך געפיהלט אַ ביסעל אַ שטאַרקערע פאָדערונג אויף ווייצען-מעהל.

אַקציע צו בעקעמפען דעם פרויען-האַנדעל.
נייער עמיגראַציע-דעקרעט צו רעגולירען די עמיגראַציע.

עס איז שוין אַריין אין קראַפט דער ספּעציעלער עמיגראַציע - דעקרעט פון מלוכה - פּרעזידענט, וואָס האָט די אויפגאַבע צו רעגולירען די עמיגראַציע און פערהיטען דעם עמיגראַנט פון די פערשידענע אויסנוצערס, מאַכערס און שווינדלער.

אין דער ערשטער רייהע ווערט אין דעקרעט פערוועהרט די שיפס - געזעלשאַפטען צו מישען זיך אין די אַנגעלעגענהייטען פון ערב - עמיגראַנטען. דאָס איז אַ זעהר וויכטיגער פּרט. פאַר'ן ערשיינען פון דעקרעט. למשל פלעגט דער עמיגראַציע - אַמט פריהער נישט אַרויסגעבען קיין פּאַס ביז דער עמיגראַנט האָט נישט פאָרגעשטעלט אַ קוויטונג פון אַ שיפס - געזעלשאַפט, אַז ער האָט שוין איינגעצאָהלט אויף אַ שיפס - קאַרטע. אַזוי - אַרום איז דער עמיגראַנט קודם-כל געווען אין רשות פון די פערשידענע עמיגראַנטען - פאַנגער, וועלכע האָבען געהאַט בלויז איין צוועק: צורעדען דעם וואַנדערער צו פאָהרען וואו די אויגען טראָגען, אַבי ער זאָל קויפען אַ שיפס - קאַרטע. לויט'ן דעקרעט אָבער, מוז דער ערב - עמיגראַנט פריהער זיך ווענדען צום עמיגראַציע-אַמט נאָך אַן ערלויבניש אויף אַ פּאַס. דאָ בעקומט ער אויך נאַטירליך אַלע אינפאָרמאַציעס, וואָס גיבען איהם אַ מעגליכקייט זיך צו אָריענטירען אין דער לאַגע פון די עמיגראַציע - לענדער, און ערשט דערנאָך קען ער גיהן איינצאָהלען אויף אַ שיפס - קאַרטע. דערביי ווערט פערגעוועהען אין דעקרעט אַ שטראָף פון אַ יאָהר תפיסה און 2000 זלאָטעס פאַר נעבען דורך די שיפס - געזעלשאַפטען נישט קיין ריכטיגע ידיעות וועגען דער לאַגע אין פערשידענע איינוואַנדערונגס - לענדער.

דער צווייטער הויפּט - פּונקט אין געזעץ פערנעמט די פראַגע וועגען פערזיכערען דעם עמיגראַנטס לעבען און פערמעגען פון טאָג אָן, ווען דער עמיגראַנט געהט - אַריין אין רשות פון דער שיפס-געזעלשאַפט ביז ער קומט אָן אויפ'ן בעשטימטען אָרט. דערביי אָבער ווערט די פערזיכערונג געמאַכט אויפ'ן חשבון פון עמיגראַנט, ווייל פון 1-טען מערץ וועט אַ שיפס - קאַרטע קיין דרום - אַמעריקאַ טייערער ווערען מיט 5 דאָלאַר.

נישט קיין קלענערע בעדייטונג האָט פאַר די עמיגראַנטען דער   פּונקט וועגען דער פּ ערזאָרגונג פון עמיגראַנט אויף דער שיף. עס ראַר פנעזאָרגט ווערען פאַר דעם סאַניטאַרען צושטאַנד, בעשפּייזונג און אַז. וו. צו דעם צוועק מוז זיך אויף דער שיף געפינען אַן איבערזעצער, וואָס זאָל זיך קענען פערשטענדיגען מיט די עמיגראַנטען אין דער פוילישער שפּראַך. אַלע אויפשריפטען דאַרפען זיין אין דער פוילישער שפּראַך. דאָס זעלבע איז נוגע דער שפּייז-קאַרטע.

עס איז איבריג צו זאָגען, אַז פאַר די יודישע עמיגראַנטען וואָלט בעדאַרפט איינגעפיהרט ווערען אַן איבערזעצער אויך אויף יודיש, וואָס וואָלט פאַר די יודישע עמיגראַנטען געווען אַ גרויסע פערלייכטערונג.

צום סוף איז ווערט צו בעמערקען, אַז איינגיכען וועט אַרוים אַ פעראָרדנונג דאָס קיין שום פרוי, ווי אַלט זי זאָל נישט זיין, וועט נישט קענען פאָהרען קיין דרום-אַמעריקאַ, אויב זי וועט נישט האָבען קיין ערלויבניש פון איינוואַנדערונגס-לאַנד מיט אַ בעשטעטיגונג פון דאָר - טיגען פוילישען קאָנסולאַט.

די דאָזיגע פעראָרדנונג שטעהט איז צוזאַמענהאַנג מיט דער אַקציע פון דער רעגירונג צו בעקעמפען דעם פרויען - האַנדעל. ביי דער געלעגענהייט איז כדאי אונטערצושטרייכען, אַז די עמיגראַציע קיין אַרגענטינא ווערט איצט בעשוועררט דורך איינפיהרען אַ מין „קוואָטע". יעדען חודש וועט אַרויסגעגעבען ווערען אַ בעשטימטע צאָהל וויזעס.

א קונסט-פאָטאָגראַפיע
איז אַ ציהרונג אין יעדען הויז!
אין מאַן איבעראל בעקאנטען קונסטפאָטאָגראַפישען אַטעליער ווערען אויסגעפיהרט אַלערליי אויפנאַהמען אויף פּאָסטקאַרטען, פּאָרטרעטען, סאַלאָן-בילדער א. ז. וו. לויט דער לעצטער טעכניק פון ליכט און שאָטען. לויט וואונש אַ גרויסער אויסוואַהל פון די נייעסטע אַמעריקאַנער וויזיטען-קאַרטען. מ'ווערען אויך געמאַכט אויפנאַהמען פאַר געזעלשאַפטען (אָרגאַניזאַציעס). אויפ'ן פערלאַנג אויך אויסער'ן אַטעליער. צוגענגליכע פרייזען. גרעסטע אַנערקענונג פון אַ ריהע לאָדזער פערזענליכקייטען פאַר די שעהנע און אַרטיסטישע אויספיהרונגען.
מיט אַכטונג קונסט-פאָטאָגראַפישער אַטעליער
„PARISIEN", wł. H. SROKA, Łódź, Brzezińska 69
צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נ' 1.   צופאָהר מיט'ן טראַמוואַי נ' 1

אין די אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט-דיזשורען.

(§) מ. ליפּיעץ (פּיעטרקאָווער 193) ע. מילער (פּיעטריקאָווער 46). ח. גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנטינער 15) א. פּערעלמאַן (ציגעל-גאַס, 64) ה. ניעוויאַראָווסקי (אַלעקסאַנדראָווסקי 37) ש. יאַנקעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9)

גרויסער ערפאָלג פון מינקאָווסקיס בילדער-אויסשטעלונג.

די הערליכע בילדער-אויסשטעלונג פון מוריצי מינקאָווסקי אין „גאָלדענעם זאַל" פון „גראַנד-האָטעל" ציהט צו וואָס אַ טאָג אַלץ אַ גרעסערען עולם. די וואונדערבאַרע בילדער פון יודישער נויט און עלענדקייט, זענען מייסטערווערק, וואָס שטעלען מינקאָווסקי'ן אין דער רייה פון אונזערע גרעסטע פאַרבען-מייסטער. אַלע לאָדזער דאַרפען אויסנוצען די געלעגענהייט און מאַסענווייז בעזוכען די אויסשטעלונג.

די אויסשטעלונג האָבען אויך בעזוכט איניגע אויספלוגען פון שילער פון מיטעל-שולען. די בילדער האָבען געמאַכט אַ טיפען איינדרוק סיי אויף דעם לעהרער-פּערסאָנאַל סיי אויף די שילער.

עס וואָלט כדאי געווען, אַז די איבעריגע שולען זאָלען נעמען אַ ביישפּיל און אויסנוצענדיג די געלעגענהייט, בעקענען דאָס יונגוואַרג מיט די מייסטער-ווערק פון דעם בעריהמטען מוריצי מינקאָווסקי.

א בריף אין רעדאַקציע.

דערלויבט מיר אָפּצודרוקען אין אייער צייטונג די ווייטערדיגע שורות:

אַלס 1-טער גרינדער און לאַנגיעהריגער פּערוואַלטונגס-מיטגליד פון יודישען שוסטער-מייסטער-פעראיין, זאַכאָדניאַ 66, וויל איך אויפמערקזאַם מאַכען פאַר דער ברייטער עפענטליכקייט אויף דער האַנדלונג פון דער יעצטיגע פערוואַלטונג.

אַזוי האָט אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג, וואָס איז פאָרגעקומען דער 21 יאַנואַר 1928 מיט אַ מעהרהייט שטימען בעשלאָסען, אַז די פּראַגע וועגען אָנגעהעריגקייט צו דער צענטראַלע זאָל דערווייל אָפּגענומען ווערען.

די פערוואַלטונג פון פעראיין, נישט רעכענענדיג זיך מיט'ן אויבענדערמאָנטען בעשלוס, האָט אויף איהר לעצטער זיצונג, וואָס איז פאָרגעקומען מיטוואָך, דעם 15. ד.ח. בעשלאָסען זיך אָנצושליסען תיכף אָן דער האַנדווערקער-צענטראַלע, זאַוואַדזקע 5.

נישט וועלענדיג אויף זיך נעמען די פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר אַזאַ האַנדלונג, בין איך אַלס צייכען פון פּראָטעסט אַרויסגעטראָטען פון דער פערוואַלטונג.

מיט דרך-ארץ
שמעון ציטרין

1-טער גרינדער און לאַנגיעהריגער פערוו.-מיטגליד אַל. 1. מאַי 18.

פּ. ס. צום אויבענדערמאָנטען בריף שליסט זיך אויך אָן דער געוועזער פערוואַלטונגס-מיטגליד היים ליטמאַנאָוויטש, שענקעוויטשאַ 37.

BR   IN
.98
40
פּעציאַ/ ... תויס ... פון ... הויזען ... ע.
... גיעהנגר ... ווערק-ליגעס ... ל)
... גלוהמע ... 11– ... פון 5— ... אָקטאָבער.

וועגען דער לאנדווירטשאפטליכער צוגרייטונג פון עמיגראנטען

(קאמוניקאט פון יודישער צענטראלער עמיגראציע-געזעלשאפט („יעאס") אין פוילען).

די יודישע צענטראלע עמיגראציע-געזעלשאפט („יעאס") אין פוילען ערקלערט, אין הסכם מיט „היאס-יקא-עמיגדירעקט" א רעגיסטראציע פון די עמיגראנטען, וואס ווילען זיך דא אין פוילען פראפעסיאנעל צוגרייטען, כדי זיי זאלען קאנען אויסוואנדערן אין וועלכען עס איז נישט לאנד מיט'ן צוועק צו פערנעהמען זיך דארט מיט לאנדווירטשאפטליכער ארבייט.

די דאזיגע עמיגראנטען וועט געגעבען ווערען די מעגליכקייט דורכצוגעהען א פראקטישען קורס פון לאנדווירטשאפטליכער ארבייט און בעקענען זיך מיט איהרע עלעמענטארע פארמען.

דער ארבייטס-סעזאן וועט דויערן פון אפריל ביז אקטאבער.

די דאזיגע עמיגראנטען דארפען זיין פעהיג צו שווערע פיזישע ארבייט, נישט יונגער פון 18 יאהר און נישט עלטער פון 35 יאהר.

אין משך פון דער ארבייטסצייט וועלען די עמיגראנטען פערדינען אויף לעבען דורך זייער ארבייט.

די רעגיסטראציע וועט דויערן ביז דעם 10-טען מערץ ה. י.

די פעראינטערעסירטע עמיגראנטען קאנען זיך ווענדען אין די דאזיגע אנגעלעגענהייטען מינדליך און שריפטליך צו דער צענטראלער יודישער עמיגראציע געזעלשאפט, ווארשא, מוראנאווסקא 34, ווי אויך צו דער היגער אבטיילונג, פאלודניאווא 8, צווישען 10 און 3 בייטאג און פון 8 ביז 9 אווענד, חוץ פרייטאג און שבת.

8-שעה'דיגער ארבייטס-טאג פאר האנדעלס-אנגעשטעלטע.

(—) ווי בעוואוסט האט דער פראפעסיאנעלער פעראיין פון האנדעלס- און ביורא-אנגעשטעלטע (אל. קאשטשושקי 21) אונטערנומען אן ענערגישער אקציע געגען עובר זיין דעם געזעץ פון 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאג. די אקציע האט ארומגענומען א ברייטע מאסע פון האנדעלס-אנגעשטעלטע, וועלכע האבען זיך מאסענווייז געשטעלט אויפ'ן רוף פונ'ם פעראיין און צוזאמען מיט די פארשטעהער פון ארבייטס-אינספעקטאראט אדורכגעפיהרט א רייהע קאנטראלען אין פערשידענע פירמעס און צוזאמענגעשטעלט פראטאקאלען דארט, ווי דער געזעץ פון 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאג איז עובר-געווארען.

אין צוזאמענהאנג מיט דער אקציע איז דינסטאג דעם 14. פארגעקומען א מיטינג, אויף וועלכען עס איז בעשלאסען געווארען נאך צו פערברייטערען די אקציע אפצוהיטען דעם 8-שעה'דיגען ארבייטס-טאג.

Tak pięknie wygląda

bielizna, prana mydłem Jeleń-Schich. Wyrabiane z najlepszych surowców mydło Jeleń-Schicht jest łagodne i wydajne. Nie niszczy ono bielizny, jak to często bywa przy używaniu małowartościowych gatunków. Fakt, że mydło Jeleń - Schich używane jest od dziesiątków lat przez miljony doświadczonych gospodyń, jest rękojmią jego dobroci. Kupujcie zatem Szanowne Panie Gospodynię, we własnym interesie jedynie

Mydło Jeleń Schicht

„הזמיר".

דריטער קאנצערט.

שבת איז אין „הזמיר" פארגעקומען דער דריטער גרויסער קאנצערט געווידמעט די שאפונגען פון הענדעל ווערדי און היידען. דער קאנצערט איז אדורך מיט א גרויסען ערפאלג און האט צוגעצויגען א גרויסען עולם.

אין פראגראם האבען אנטייל-גענומען: פרל. ראטשטאדט, פרוי סאבינא ראזענבלאט, ד"ר פריבולסקי.

דער „הזמיר" כאר אונטער דער לייטונג פון דיריגענט י. פייווישיס און מיט דער סאלא-מיטווירקונג פון פרוי סאבינא ראזענבלאט און ה' לעוויטין.

אקאמפאנירט די קינסטלער און דעם כאר האבען פרל. לעאנארא לאקס און דיר. רידער.

יעדער נומער פון פראגראם איז בעגלייט געווארען מיט רוישיגע אפלאדיסמענטען.

אין „ארדט"

היינט—„סאלעם אלייקום"

היינט ווערט געשפילט דער אויסגעצייכענטער פערטער פראגראם א. נ. „סאלעם אלייקום".

דער דאזיגער פראגראם ענטהאלט אן אוצר פון לעבענסלוסטיגקייט, הומאר, פאלקסטימליכער נגינה, בילדרישקייט א.א.וו א. א. וו.

אנהויב—פונקט 9.15 אין אווענד.

פון „גאנג"

דאס פראגראם „לאדז אין זאקאפאנע" מיט'ן אנטייל פון די גאסטראליארען האלינא ראפאצקא, דוראנאווסקא און גוסטאוו ציבולסקי, אין דער אויספיהרונג פון דעם גאנצען „גאנג-אנסאמבל" מיט די באלעטמייסטערס סאבאלט און וואניאר בראש, האט זיך ערווארבען דעם גרעסטען ערפאלג. כמעט אלע נומערן ווערען ביסירט.

טעלעגראמען.

א שוידערליך פערברעכען

נעשאכטען 4 מענשען און אונטערגעצונדען א לאגער.

מאסקווע, 22. (א. וו.) אין זאראיסק איז ערמארדעט געווארען דורך זיין סטרוזש דער אינהאבער פון א האלץ-לאגער. דער מערדער האט אויך ערמארדעט דעם בעל-בית פרוי און צוויי טעכטער, צוגערויבט 50 טויזענד רובעל, אונטערגעצונדען דעם לאגער און ענטלאפען. דער מערדער און אונטערצינדער איז ארעסטירט געווארען.

שילער -- קאמוניסטען.

ווילנא. 22. (א. וו.) אין קאשידארער און ווילקאמירער גימנאזיעס זענען ענטדעקט געווארען קאמוניסטישע „יאטשעיקעס". 18 שילער זענען ארעסטירט געווארען.

—o—

3 קינדער איבערגעפאהרען דורך א צוג.

בידגאשטש. 22 (א. וו.) נעבען דער סטאציע ספינטשין האט א פערבייגעהענדער צוג איבערגעפאהרען 3 10-יעהריגע מיידלעך, וועלכע זענען אריבערגעגאנגען דורך דער באהן-ליניע.

—o—

געשטאכען זיין ברודערס כלה אין חופה-טאג.

דער בלוטיג-פערליבטער פעליקס ווערט פערמשפט אויף א יאהר טורמע.

(ש) דאס קרייז-געריכט אונטער'ן פארזיץ פון ריכטער קאזלאווסקי האט נעכטען בעהאנדעלט דעם פראצעס געגען דעם 17-יעהריגען פעליקס וואשקא, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין פרובען ערמארדען זיין ברודער באלעסלאוו'ס כלה, די 16-יעהריגע גענאוועפא שעלער, אין טאג פון זייער חופה, ווייל ער איז געווען אין איהר פערליבט.

אין טאג פון דער חופה, דעם 3. דעצעמבער פ. י. האט פעליקס, ווען די כלה איז שוין געווען אנגעטון צו פאהרען אין קאשטשאל אריין, איהר ארייגעשטאכען א מעסער אין רוקען.

די שווער-פערוואונדעטע כלה איז אין שפיטאל אפגעלעגען 7 וואכען.

אין געריכט דערצעהלט דער בעשולדיגטער פעליקס, אז ער האט זיך דער ערשטער בעקענט מיט גענאוועפא'ן, זיך פערליבט אין איהר, נאכדעם האט ער זי בעקענט מיט זיין 21 יעהריגען ברודער באלעסלאוו. איהר חתונה מיט באלעסלאוו'ן האט ער געהאלטען פאר א פערראט מצד איהם.

דאס געריכט האט פערמשפט דעם בעשולדיגטען פעליקס וואשקא אויף 1 יאהר טורמע און איהם ארויסגעלאזען אויף קויציע אויף 500 זלאטעס.

אין „ארדט".

אין בעגייסטערונג און בעגריסונג.

נישט וועגען ארדט אין נח'ס צייטען, נאר פשוט דעם „ארדט" פון „מאנטייפעל". נישט קיין שווער בייכיגע רעצענזיע פון אבשאצונגען, נאר א פאר ווערטער צו פריינד, וואס לאזען זיך נישט אויפ'ן וועג פון ביליגער קאבארעטעריע און וואלוועלער וויצלעריי.

די ווערטער קומען קודם-כל דעם דיכטער משה בראדערזאן. ווארום, ווען איך בין ארויף אויף דעם בערגעל „ארדט" פון מאנטייפעל האב איך געמיינט, אז איך וועל מיך דא אנטרעפען מיט ווידערקלאנגען פון „קוויפרא-קווא" און „פערסקא-אקא".

ווייזט זיך אבער ארויס, אז א דיכטער קלייבט דיכטערס. די עטליכע זאכען בראדערזאנס ווי די קויהלען-גרעבער „האנדעל" „סאלאם אלייקום" האט מען געמעגט אריינגעבען אין ערשטען בעסטען ביכעל פון זיינע שריפטען. פערהאן אין זיי שפראך ריטם, כאראקטער פון מענשען און דער עיקר: זיי זענען געשריבען מיט ווארימען אמת.

אין דער רעזשי (פולאווער) געפעלט מיר דאס, וואס דארט איז פערהאן, דאס געוואגטע און כאטש עס פיהלט זיך נאך א יונגע האנד, אפטמאל א נישט זיכערע האנד, דאך אימפאנירט אונז די דרייסטקייט.

ווייטער ווילט זיך זאגען א פאר ווערטער העניך קאהנען.

אין דער „ארדט"-מוזיק, איז אמת נישט פערהאנען דאס, וואס מען רופט אן „שלאגער - נומערן" פאר דער גאס, ווי קאהן האט עס געגעבען אין „אזאזעל"-פראגראמען, אבער ער איז דא ערטערווייז טיפער, פאלקסטימליכער און אינטערעסאנטער אלס מוזיקער.

א שטארקען קאמפלימענט גיב איך דעם קליינעם ארקעסטער, וואס שפילט טעכניש ריין, אויסגעהאלטען און דער עיקר אהן פרעטענזיעס אויף ווירטואזיטעט, (וואס עס בעזייטיגט פראווינציאנאליזם).

דאס שפילען פון די ארטיסטען איז איבער אלע מיינע ערווארטונגען. לאדז האט געשאפען די ערשטע גרופע פון „יונג-יודיש". זי שאפט שטענדיג ענטוזיאזם, און דאס שפילען דא, איז ווייט פון יענער פראפעסיאנעלער מאנערישקייט,

פרוי שיינע מרים די בלאנדע לארעליי פון בארג „ארדט" (אהן, פערשטעהט זיך דעם גאלדענעם קאם) קאנען מיר פאר א זעהר סימפאטישען מענשען זי איז אבער פיל מעהר ווי א סימפאטישע שוישפילערין, זי פערטיפט זיך אין איהרע ראלען און בעקומט דאס בעסטע פון זיך.

אין די צוויי קאנטראסטיגע ראלען איז זי דא און דארט גלענצענד. די גראטעסקע ראלע (אין בעקערלעך) איז ביי איהר נישט ערגער, ווי די ליבעוויזיאן פאר די אויגען פון אונבעקאנטען זעלנער. דא און דארט, דערקענט זיך פערטיפונג.

זי האט אונבעדינגט א גרויסע צוקונפט אויף דער יודישער בינע.

די טענצערין האררי ווייזט ארויס פיל מוזיקאליטעט. אין איהרע ריטמישע בעוועגונגען, ליגט מעהר אינערליכע איבערלעבונג, ווי דאס וואס זי גיט דעם צושויער.

ה' דזשיגאן, איז מעהר טאלאנטירט איך וואלט איהם נאך וועלען זעהען אין אנדערע ראלען; א פאר ווארימע ווערטער איז דא צו זאגען וועגען פר. זילבערמאן (בעקערלעך) און קאזאנאווער (אין זעלנער) זיי זענען סימפאטישע ערשיינונגען פאר דער יודישער ביהנע.

איך וואלט נאך געהאט וואס צו זאגען וועגען די אלע אנדערע שוישפילער אבער ווי געזאגט האב איך נישט אין זינען געהאט צו געבען א רעצענזיע. איך שענק נאר א פאר ווארימע ווערטער די יונגע לאדזער ענטוזיאסטען דערוויילע, און וואונש זיי, זיי זאלען חי נח אין דער תבה ארויסשיקען די טויב צו געפינען אין מבול פון קאבארעטען און „רעוויו-שפילען" דאס יינגע לעבעדיגע און זאפטפולע און מיר וועלען האבען א אמת'ן בארג פון גענוס.

י. מאסענבוים.

לאדז בייטאג און לאדז ביינאכט

ווי אזוי עס זעהט אונזער שטאדט א פרעמדער.

אין קראקאווער „איל. קור. צאדז. ברענגט פיאטר לאט ווייטערדיגע איינ־דריקען פון לאדז.

אין דער געאגראפיע איז בעקאנט נאר איין לאדז. פאקטיש זענען דא צוויי לאדזען.

ס'איז דא די פיעטריקאווער גאס— אליין פאר זיך— א שטאלצע, פעררי־סענע און אפגעזונדערטע,—ווי א רעד־פילארע וועלנער פון זיין קעניגליכער בוימוואל־מאיעסטעט צווישען המון פון פערשידערנערליי גאפיעס, און דאן ועד־נען דא בעזונדער אלע איבריגע גאסען, נישט ענליך צו דער פיעטריקאווער.

יעדע שטאט האט איהר הארץ. לאדז האט קיין הארץ נישט. לאדז האט נאר א ווירבעל־זייל. אדער, בעסער גע־זאגט — אנ'אטעם־קעהל, יא שלינג, דאס איז טאקע די דאזיגע פיעטריקאווער גאס, וועלכע שניידט דורך דישטארט, ווי מיט א מעסער, אויף צוויי כמעט גלייכע חל־קים, ציהענדיג זיך אין דער לענג אויף גאנצע פיר קילאמעטער און געבענדיג לאדז דעם מאסשטאב פון א גרויסער אייראפעאישער שטאדט.

אויסערליך איז די פיעטריקאווער גאס ענליך צו דער מארשאלקאווסקא אין ווארשא, כמעט ווי א שוועסטער. מיט דער פיעטריקאווער גאס איז ווי מיט א פרוי אין געפעהרליכען עלטער. מ'דארף איהר בעטראכטען אינאווענד — ביי'ם שיין פון קינסטליכער בעלויכטונג, צווי־שען ברויזענדען המון, וואס שטראמט ווי די פאליעס פון ים פון איין ברעג צום אנדערען, ווען די קנייטשען אויפן פנים ווערען אויסגעגלייכט — רעמאלט, ווען זי פערמאגט ביז צו א פולשטענדי־גער אילוזיע דעם גלאנץ און שיק פון א גראנד־דאמע, אויסגעצירט אין בריליאנטען און גאלד און שלייכט זיך אזוי געהיימנישפול... ביז צום נאהנטס־טען גאסען־לאמטערען, וואו עס ווערט צום בערויערען אנטפלעקט איהרע אמת'ער חן...

לאדז איז ביינאכט אינטערעסאנטער ווי בייטאג.

בייטאג געהט דער מענש און שטעלט זיך אפ.

ער געהט ווייטער און שטעלט זיך ווידער אפ. ער בויגט זיך איין, קוקט זיך צו. מאכט א פאר שריט און הערט זיך איין.

און ער פערשטעהט גארנישט. ער וואלט וועלען אנטאפען, שמעקען, ער גלויבט נישט די אייגענע אויגען און אויערען.

ער בויגט זיך איין, הערט זיך צו, פרעגט זיך נאך, קוקט זיך ארום. און פערשטעהט גארנישט.

וואס זענען דאס פארע ווענעציאנער רעטענישען, וואס מ'געפינט נישט אין ערגעץ?

פון אומעטום פליסען וואסערען.

אבער מ'ווייסט דאך, אז לאדז שטעהט נישט אויף קיין שום טייך. און דא שטראמט דאס וואסער פון אלע זייטען. און ס'ספארעט אפילו, ווי עפעס הייסע קוואלען!

מיר געפינען זיך אויף איינער פון די וויכטיגע זייטיגע גאסען. אין סאמע צענטער פון שטאדט.

דער ברוק, וועלכער בעשטעהט פון בלויז „קאצענקעפלעך" (אזוי רופט מען די שטיינער, מיט וועלכע עס זענען ברוי־קירט דער גרעסטער טייל לאדזער גאסען), איז אין דער מיט שטארק אויפגעבלא־זען. צו די זייטען פאלט ער אראפ און בילדעט צווישען דער גאס און טראטוי־אר צוויי טיפע גרובענס, ווי די גרובענס פון די מיטעלאלטערליכע שוץ־שלאסען.

און טאקע אין די דאזיגע גרובענס פליסען וואסערען. געדיכטע און שיטער־רע — בונטע און אהן קאליר — מיט א גערוך און אהן א גערוך — קאלטע און הייסע...

אין אט דעם שטשאוו־זופ רדרעהען זיך מונרשטוקען, שאלעכץ פון ציטרי־נען, אנ'אוקראינער בארשטש, געמישט מיט היי און שטרוי, עס געהט א פארע עם שוימען מולינעס.

און דאס אלץ ווארטשעט און רוישט אין שווארצע נעכט און ווייסע פרימאר־גענס, וועקענדיג אין דער נשמה די אומזיסטע פראגע: פון וואנען פליסט דאס? פון וואס דערנעהרט זיך דאס?

זוכט און איהר וועט געפינען.

פון דעם טויער פון יעדען הויז, פון יעדען אהן אויסנאהם, קריכט ארויס עפעס אנ'אומבעקאנט שטאהלערען בעשעפעניש, מיט לעכלעך אויסגעקלאפט ווי דער פאנצער פון א קראקאדיל. דאס דאזיגע בעשעפעניש, דורכקרי־כענדיג דאס טויער, דעם טראטואר, ענ־דיגט זיך איבער'ן גרובען פון דער גאס ווי מיט אנ'אהנפארמיגען קאפ — מיט אנ'אייזערנער בריק.

די בריק רינט דערצו, אז ווענענס א דער אויטאס זאלען קאנען זיך ארויס־קריגען פון טויער איבער דעם תהום פון רינשטאק.

די שטאהלערנע בעשעפענישען בע־האלטען אונטער זיך די „צופלוסען", וואס ווערען קיינמאל נישט אויסגע־טרוקענט.

ווייל יעדער הויז האט זיין אייגענע „אינערליכע" קאנאליזאציע, אבער אין דרויסען קריגען זיך ארויס אלע פאמיעס שמוץ און אומרייניקייטען דורך דעם גע־רעקטען רינשטאק אין טויער אויף דער גאס, אין רינשטאק פון דער גאס.

איהר פרעגט, וואוהין פליסט דאס אלץ? אייגענטליך אין ערגעץ נישט. ס'שלעפט זיך איבער דער שטאדט, און ווארט ביז עס וועט אויסטרוקענען. א ביסעל העלפט דערביי צו דער סטרוזש מיט זיין בעזים, א ביסעל — די זון.

איך גלויב, אז לאדז וועט מיר נישט פאראיבעל האבען, וואס איך רעד אויך איהרע נישט עסטעטישע שעהנקייטען. איך רעד דאך בלויז אויף די חרפה פון דער רוסישער ווירטשאפט. און באלד — מיט פרייד און שטאלץ אייל איך זיך פעסטצושטעלען, אז די פאליטישע באל־באטישקייט מאכט א סוף צו דער דאזי־גער שאנד פון דער „פיעטריקאווער גו־בערניע... פאמעליך, אבער אונאויפ־הערליך פערשווינדט די שמוציגע, פער־נאכלעסיגטע, אזיאטישע שטאט לאדז. עס ווערט געבוירען א ניי לאדז.

Dr. PRYBULSKI
זאוואדזקא 1, טעל. 25-38.
יענעריש און הויט-הויט-קראנקהייטען. מענער פמעבע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (הויך אויפשטעל). רענטגען-שטראהלען.
עמפ' פון 9—1 און פון 4—8 אווענ.
דאמען פון 4—5 נאכמ.
ספעציעלער ווארט-זאל פאר פרויען.

„ערט"
ארטיסטישער רעוויי און קאמער-טעאטער
אונטער דער לייטונג פון
מ. בראדערזאן.
ווייסער זאל פון „מאנטיפעל"
זאבאדניא 43.
די לעצטע טעג!
היינט, דאנערשטאג, פינקטליך 9.15 א זייגער אין אווענד
סאלאם אליקום
אנהויב פינקטליך 9.15, סוף 11.50 אין אווענד.
פרייטאג 2 פארשטעלונגען: אנהויב פינקטליך 8 און 10 אווענד
שבת-3 פארשטעל.: 4 נאכמ. (פאפול. פרייזען) 8 און 10 אווענד.
הנחה-בילעטן גילטיג נ ר מאנטאג, דינסטאג, מיטוואך און דאנערשטאג.
בילעטן צו בעקומען ביי דער טעאטער-קאסע פון 5 נאכמ.

יורידישע עצות.

אין דער דאזיגער אפטיילונג גיט די רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט" ענטפערטען אויף יורידישע פראגען, וואס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

7044. דעמזעלבען.

ס'איז א פראגע, ווען די ארוגע־שיקטע סחורות זענען אנגעקומען צום בעשטעלער, צי פאר'ן אורטייל, צי דשט נאכ'ן אורטייל. אין לעצטען פאל זאט איהר דאס רעכט צוריקצופאדערען די סחורות, מעגען זיי אפילו שוין האבען איבערגעגעבען געווארען אין רשות פון סינדיק.

7045. א לעזער פון אל. קאשטשש.

מאכט א קאנטראקט מיט'ן לאקאטאר. דער קאנטראקט מוז געשטעמפעלט ווע־רען אין אורזש. ראזיעמטשי און בע־שטעטיגט ווערען אומבעדינגט דורכ'ן הויזבעזיצער.

K. .7046

א זשיראנט איז פעראנטווארטליך פאר'ן וועקסעל־חוב נאר אין משך פון 1 יאהר.

L. Ł. .7047

אין פאל פון א סכסוך וועט אייך שפעטער שווער זיין אויפצווייזען דורך עדות. דעריבער איז געוואונשען, אז א שותפות־אפמאך זאל אומבעדינג געמאכט ווערען אין האנדעלס־געריכט. וועגען צוזאמענשטעלען דעם אפמאך דארפט איהר זיך ווענדען צו א רעיענט.

7048. א געטרייער לעזער פון פראנ־טשישקאנער.

איהר וועט זיכער בעקומען אנ'עקס־מיסיע. אויב איהר האט דעם בעטרע־פענדען פערזאן אריינגענומען צו זיך אין דער וואוינונג צייטווייליג און האט דער־פאר נישט גענומען קיין דירה־געלד. קאן ער ממילא נישט געניטען פון דע־קרעט וועגען לאקאטארען־שוץ.

קופאן.
יורידישע אפטיילונג
פון „נייעם פאלקסבלאט".
ביים דערלאנגען אנ'ענטפערנע אויף א יורידישע עצה, דארף צוגעלעגט ווערען דער קופאן פון דער לעצטע פון פאג, מען דו ענטפערגע ווערט פערעפענטליכט. אויף אנפראגען אהן קופאן, וועט קיין ענטפער נישט געגעבען ווערען.
גילטיג דעם 23־טען פעברואר 1928

7034. יחיאל.

כל זמן דער, וועלכער האט פערלוי־רען דעם וועקסעל, האט נישט בעקומען פון געריכט קיין דעציזיע, אז דער וועק־סעל איז אנערקענט געווארען פאר אנ־לירט, דארפט איהר נישט בעצאהלען דעם וועקסעל. אזוי ווי דאס געריכט וועט נאך פערעפענטליכען וועגען דעם פערלוירענעם וועקסעל אין דער פרעסע און אייך מיטטיילען, אז ס'האט זיך אנ־געהויבען א געהעריגע איספארשונג, קאנט איהר אריינטראגען אין דער גע־ריכטס־קאסע אויף דעפאזיט די בעטרע־פענדע סומע און דערמיט ווערט דער וועקסעל־חוב אנערקענט פאר בעצאהלט.

7035. שטיינבאק פון קאמיענגא 1.

וועגען ענין מיט אייער זוהן דארפט איהר זיך פערזענליך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט.

7036. א לעזער פון מרדכי גבאי'ס.
7037. ש. ש. פון לאגעווניצקא.
7038. א געטרייער לעזער פון גלובנא.
7039. ס. וו.
7040. ז־ג.
7041. א לעזער פון זאכאדניא.
7042. לייב יאקובאוויטש.

וועגען אייערע ענינים דארפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונ־זער יוריסט טעגליך פון 3—4 מיטבערעג־גענדיג די צייטונג.

7043. א סוחר פון נאוו.

מעג אפילו געריכטליך פעסטגעשטעלט ווערען, אז דער בעל חוב האט געדעקט זיינע חובות מיט פיקציגע און אומווער־טיגע וועקסלען גיט דער דאזיגער אומ־שטאנד נאך נישט קיין גענוגענדען גרונד צו ערקלעהרען איהם אנ'אופאדלאשטש.

Dr. RÓŻANER
ספעציאליסט פאר הויט־, וועגערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע.
היילונג מיט קווארץ־שטראהלען און דיאטערמיע
צוריקגעקעהרט.
Dzielna 9 (Narutowicza), tel. 28-98
נעמט־אן פון 8—10און 5—8, פרויען פון 3—4
ווארטע־זאל פאר פרויען.

אין הויף פון לעצטן צאר

טאג־בוך פון דער הויפדאמע אננא ווירובאווא.

(18 יודיש—ל. בראנט.

11 אקט. — 11

דאס איז געווען אזוי מאדנע, גרויספירשטין נאסטאסיא האט מיך געבעטען איך זאל נישט פערשפעטיגען צום אווענד־טיי. זי האט געזאגט—ס'וועט זיין דער זקן (ראספוטין).

ווען איך בין געקומען קיין סערגיעווא (אויף דער באלטישער באהן־ליניע, וואו ס'האט זיך געפונען די ווילע פון גרויספירשט ניקאלאי ניקאלאיעוויטש „בעזזאבאטנאיע"), זענען ביים טיש גע־ווען, א חוץ דער גרויספירשטין און ניקאלאי ניקאלאיעוויטש'ן, נאך ראמאטשקא און פירשט פאבירושקא[1]) און ער איז צו מיר, ווי א הענדעל אזוי אונטערגעשפרונגען:

[1]) פאבירושקא — פירשט מיכאיל מיכאילאוויטש אנדראני־קאוו, א בעקאנטער אוואנטוריסט. אט ווי עס שילדערט איהם וויטע אין זיינע „זכרונות":

פירשט אנדראניקאוו איז א פערזענליכקייט, וועלכע איך פערשטעה נישט ביז'ן היינטיגען טאג. איין זאך איז פערשטענד־ליך, אז דאס איז א מיאוס'ער פערשוין. ער פערנעהמט נישט קיין שום אמט, האט קליינע מיטלען, איז נישט קיין נאר, א שפיצעל — נישט קיין שפיצעל, א שעלמע — נישט קיין שעלמע — אבער צו אנשטענדיגע מענשען, נישט קוקענדיג אויף זיין פירשטליכען טי־טול, קאן מען איהם נישט פעררעכענען. ער האט נישט געענדיגט דעם קורס אין פאזשען־קארפוס, קען גוט שפראכען, אבער ר'איז ווינציג געבילדעט. תמיד איז ער פערנומען מיט קליינטשיגע גע־שעפטען, קריכט אריין צו אלע מיניסטארען, גרויספירשטען, פער־שידענע געזעלשאפטליכע טוער, תמיד איז ער זיך וועגען עפיס משתדל, אינטריגירט, מאכט אן מחלוקה'ס צווישען מענשען, וואס דאס פערשאפט איהם אמת פערגעניגען. פאר מענשען, וואס זענען איהם נויטיג, טוט ער קליינע דינסטען; פערשטעהט זיך, ער חנפ'עט זיך נאר צו די, וועלכע בעזיצען מאכט און זענען אין דער מאדע און וועלכע עפענען איהם אמאל א טיר. דאס איז א מין קליינטשיגער פאליטישער אינטריגאן אויס ליבע צו דער קונסט.

סוכאמלינאוו שרייבט אין זיינע „זכרונות", אז אויסערליך דערמאהנט „אנדראניקאוו טשיטשיקאוו'ן (הויפט־העלד פון גאגאלס „טויטע נשמות"; דער נאמען ווערט געברויכט צו כאראקטעריזי־רען א געשיקטען שווינדלער): „א קיילעכדיגער, פעטינקער, שארט מיט די פיסלעך, צומייסטענס אנגעטאן אין א וויצמונדיר לויט דער פארמע מיט א שווארצען סאמעטענעם קאלנער און מיט גאלדענע קנעפ. רעגיסטרירט פלעגט ער זיין אין יענעם מיניסטעריום, וואו דער פאטראן איז צו איהם געווען וואוילגעניגט, געניסענדיג דערפאר פון מיניסטערס געגענזייטיגע דינסטען און ער פלעגט, אריינפאלען אין גרימצארן, ווען מיט דער ענדערונג אויפ'ן פאס־טען פון מיניסטער פלעגט ער ארויספליהען פונ'ם מיניסטעריום. זייענדיג בלויז פעררעגיסטרירט אין דער געהעריגער אפטיילונג, נישט בעקומענדיג קיין פענסיע און קיין גראטיפיקאציעס, פלעגט ער זיך בלויז בענוצען מיט'ן וויצמונדיר. ער האט געהאט א בע־זונדערס שטארקע פעהיגקייט זיך דורכצוגליטשען צו מענשען, וואס האבען מאכט. ווייניגע פון די, וועלכע אט דער פירשט האט זיך אנגעמערקט, איז געלונגען אויסצומיידען דעם כבוד צו דריקען זיין אומריינע האנד. און ס'זענען געווען אויך אזעלכע, וואס זענען געווען צו איהם געוואלדיג צוגעבונדען. דער סוד פון זיין שטעלונג איז געלעגען אין דעם, וואס בעזונדערע מי־ניסטארען פלעגען זיך בענוצען מיט זיינע דינסטען, כדי צו זיין אינפארמירט וועגען זייערע קאלעגען און וועגען דעם, וואס עס טוט זיך אין די אנדערע מיניסטעריומס".

אנדראניקאוו אליין האט זיך כאראקטעריזירט אלס בירגער, „וואס שטרעבט צו ברענגען וואס מעהר נוצען".

— אט גיט א קוק—דאס איז דער בעסטער זוהן פון פאלק, דער פון גאט געליבטער זוהן...

דערנאך, ווען ער (ראספוטין) איז געקומען און גענומען אזוי שטילערהייט גלעטען מיין האנד, האב איך דערפיהלט א ציטער,— זומער, ווען מ'געהט ארויס פון וואסער און ס'נעהמט ארום א ווינ־טעל אזא ציטער פיהלט מען דעמאלט, און ער גלעט אזוי שטיל מיין האנד און זאגט:

— און דו, אגנושקא, שרעק זיך נישט! אט ווי מיר האבען זיך דאך בעגעגענט!... אונזערע וועגען האבען זיך פון לאנג צו־נויפגעפלאכטען... אינאיינעם, אינאיינעם וועלען מיר געהן!

און דערנאך האט ער אזוי בייז אנגעהויבען שרייען:

— און אז דו וועסט הארכען פלוידערייען, וועסט אנטלויפען —וועסטו זיך פערפלאנטערן. הערסט — פון מיר וועסטו זיך נישט ארויסדרעהען!

ווייטער האב איך שוין גארנישט פערנומען. וואו איך גיב א קוק—זעה איך אלץ זיינע אויגען.

דאן האט אנאסטאסיא ניקאלאיעווגא געזאגט:

— נישט אמת — א וואונדערבארער מענש? ווי איז ער דיר געפעלען?

כ'האב געוואלט עפעס ענטפערען—איך קאן נישט. כ'האב זיך צעוויינט. ווען כ'בין אוועקגעפאהרען, האב איך איהם נישט געזעהן. ער איז ערגעץ אפגעפאהרען מיט ניקאלאי ניקא־לאיעוויטש'ן.

(פארטזעצונג קומט)

אַן'אַדוואָקאַט האָט זיך איהר פּערוואָלט...

אַ ביטערער סוף פון אַ וואַרשאָווער יודיש מיידעל, וועלכע האָט זיך געיאָגט נאָך אַ „הויכען" שידוך.

אין דער נעגענר פון דער אייזען־גאַס אין וואַרשא וואוינט שוין זינט לאַנגע יאָהרען די פאַמיליע זיל—ג, וואָס האָט בלויז אין יענער געגענד נישט מעהר ווי דריי שענע מויערען.

אָט די האָזיגע פאַמיליע, וואָס איז ברוך־השם בעזאָרגט מיט געזונד, געלד, כבוד און אַלע איבריגע „קליינינקייטען" האָט אָבער נישט קיין מזל צו שידוכים: הנם פאַר יעדע פון די דריי טעכטער ליגט צוגעגרייט אַ נדן פון קיילעכדיגע צעהן טויזענד דאָלאַר — און דאָך די עלטסטע טאָכטער שוין אַ מיידעל פון איבער שלושים.

האָט די פאַמיליע טאַקי געטון אַלעס, וואָס אַ בעל־הבתישע, יודישע שטוב דאַרף טון, כדי צו געפונען אַ שדוך פאַר דער טאָכטער. מען האָט מאָבילי־זירט אַ צעהנדליג „אינטעליגענטע" שדכנים. יערען זומער פלעגען די טעכ־טער פאָהרען אויף פערשידענע דאַטשעס יערען ווינטער פערברענגען אויף מאַסקען בעלער און צווישען זומער און ווינטער — זיך אָבגעבען מיט פילאַנטראָפּישער אַרבייט. אָבער — אַז ס'איז נישטאָ קיין מזל, העלפט קיין חכמה נישט.

מען קאָן נישט זאָגען, אַז די טעכטער זענען אַזעלכע שרעקליכע מיאוסקייטען, אַז ס'זאָלען זיך אינגאַנצען נישט געפי־נען קיין בעלנים אויף זייערע צעהן טויזענד דאָלאַר. נאָר וואָס דען? —ערשטענס האָט זיך די מוטער איינגעשפּאַרט אַז איידער זי וועט חתונה מאַכען די עלטסטע טאָכטער, וועט זי וועגען די צוויי יונגערע אפילו נישט רעדען, און צווייטענס האָט די פאַמיליע שוין לאַנג בעשלאָסען, אַז אַ מענש, וואָס איז נישט לכל־הפחות אַן'אָנגעזעהענער דאָק־טאָר, אָדער אַדוואָקאַט — טאָר אין דער משפחה נישט אַריינגענומען ווערען.

האָבען זיי אַזוי כסדר געזיכט, די יאָה־רען האָבען זיך דערווייל גערוקט און עס האָט שוין געהאַלטען דערביי, אַז זיי זאָלען עטוואָס וויבער ווערען און איינ־געהן שוין אויף אַ געוועהנליכען דאָק־טאָר, אָדער אַ נאַר־וואָס געענדיגטען אַדוואָקאַט, האָט אָבער גאָט אַ נס געטאָן און בעשערט דער עלטסטער טאָכ־טער אַ זיווג, וואָס זאָל נישט ערנידע־ריגען דעם שטאַלץ פון דער פאַמיליע.

ווען דאָס מיידעל איז פאַר אַ יאָהרען געווען אויף דאַטשע אין צאָפּאָט, האָט זי זיך דאָרט בעקענט מיט אַ ווינער אַד־וואָקאַט, וואָס האָט אין ווין אַן'איינגע־אָרדענטע קאַנצעלאַריע פון זעקס צי־מערן און — דער שידוך איז געפעלען.

אין פערלויף פון עטליכע וואָכען איז אין גאַנצען פאָרגעקומען די אָפיציעלע „זעהונג" צווישען דער פאַמיליע זיל—ג מיט דעם ווינער אַדוואָקאַט. מען האָט טאַקע דאָרט געפּראַוועט תנאים; ה' זיל—ג האָט אויך אין גאַנציג געקויפט אַ הויז, וואָס ער האָט פערשריבען אויף די נעמען פון חתן־כלה און מ'האָט אין אַ מזל'דיגער שעה אָבגעשמועסט אַ זמן־חתונה.

מילא, מיט וואָס פאַר אַ פּאָמפּע עס איז דערנאָך אין וואַרשא געפּראַוועט גע־וואָרען די חתונה, איז גאָר איבריג צו דערצעהלען. עס איז גענוג צו זאָגען, אַז צוויי וואָכען נאָכאַנאַנד האָט מען געבאַ־ליעוועט און פאַר דער גאַנצער צייט, האָט ה' זיל—ג קיינעם פון די לאָקאַטאָ־רען נישט געמאָהנט קיין דירה־געלד.

סוף כל סוף האָבען זיך געענדיגט שב־עת ימי המשתה און די חתונה־בעלער, דאָס יונגע פאָר־פאָלק איז אָפּגעפאָהרען קיין ווין און דעם יונגערמאַנ'ס דירה אַריין און צום גליק פון דער פאַמיליע זיל—ג איז קיין גלייכען נישט געווען.

עס איז אָבער אַוועקגעגאַנגען אַ וואָך, אַ צווייטע, אַ דריטע און דאָס יונגע פאָרפאָלק איז ווי אין וואַסער אַריין. מען האָט געשריבען איין בריף נאָכ'ן אַנדע־רען, איין טעלעגראַמע נאָך דער אַנדע־רער, אָבער—אין קול ואין עונה.

ערשט אויף דער 5־טער וואָך איז אָנ־געקומען פון ווין אַ בריף, אין וועלכען דאָס יונגע ווייבעל שרייבט:

...„מיט וואָס האָב איך עס זיך אַזוי פערזינדיגט, דאָס איהר, מיינע עלטערן, וואָס איהר האָט שטענדיג אַזוי געזאָרגט פאַר מיר — ווילט שוין גאָרנישט פון מיר הערען און איהר ענטפערט מיר נישט אויף מיינע בריף. איהר הערט ניט מיינע טרעהרען און איהר ראַטע־וועט מיך נישט אַרויס פון דעם מערדע־רישען אַדוואָקאַט"...

אין שטוב פון דער פאַמיליע זיל—ג איז געוואָרען חושך, מ'האָט פערשטאַ־נען, אַז זייער טאָכטער איז אַריינגע־פאַלען אין שלעכטע הענד. אויף שנעל איז צוזאַמענגערופען געוואָרען אַ שטרענג פערטרויליכע פאַמיליען־בעראַטונג און ס'איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז פרוי זיל—ג פאָהרט אַריבער קיין ווין, כדי צו זעהען, וואָס מיט איהר טאָכטער איז דאָרט געשעהן.

ווען פרוי זיל—ג איז אָנגעקומען קיין ווין און זיך גענומען נאָכפרעגען אויף איהר איידעם, דעם אַדוואָקאַט, האָט זי זיך דערוואוסט, אַז דער „בעריהמטער" אַדוואָקאַט האָט אין ווין זעהר אַ שלעכ־טען נאָמען; אַז זיין גאַנצע „קאַנצעלאַ־ריע" בעשטעהט פון אַ קליין צימערעל ביי אַ פאַמיליע, און אין זיין „פּראַקטיק", האָט ער אַ געוואַלדיגען ערפאָלג ביי זיי־נע קליענטינס, וואָס זענען כמעט אַלע בעשטאַנען פון דער הינטער־וועלט.

אַריינקומענדיג אין דער „קאַנצעלאַ־ריע" פון איהר איידעם, האָט פרוי זיל—ג איהר טאָכטער געפונען אין אַ לאַגע, אַז זי האָט זי פשוט נישט דערקענט — פון איהר פנים איז געבליבען אַ העלפט, איהרע אויגען זענען געווען פערלאָפען פון וויינען און אינגאַנצען האָט זי אויס־געזעהען, ווי זי וואָלט נאָר וואָס אויפ־געשטאַנען פון אַ שווערער קראַנקהייט.

ווען די טאָכטער האָט גענומען דער־צעהלען איהרע צרות האָבען זיך ביי דער מוטער די האָר געשטעלט קאַפּויער. שוין אַכט טאָג נאָך דער חתונה איז דער יונ־גערמאַן אַהיימגעקומען מיט אַ „קליענטין" וועלכע איז דאָרט געבליבען נעכטיגען און אין דער געגענוואַרט פון זיין אייגענער פרוי, האָט ער מיט יענער געפּראַוועט שענדליכע אָרגיעס.

פאַר יעדען פּרוב פון פּראָטעסט און ווידערשטאַנד, האָט דאָ סאָוונגליקליכע ווייבעל בעקומען געשלאָגען און געריסען פאַר די האָר.

פרוי זיל—ג האָט געזעהען, אַז זי וועט מיט איהם גאָרנישט מאַכען, האָט זי קורם־כל די טאָכטער אַהיימגענומען קיין וואַרשא און דורך דער פערמיטלונג פון אַן'אַדוואָקאַט אָנגעהויבען אונטער־האַנדלען מיט דעם ווינער תכשיט וועגען אַ גט.

נאָך צעהן וואָכען אונטערהאַנדלען, האָט ער ערשט פאָריגע וואָך מסכים גע־ווען, אָבצושרייבען „זיין" חלק פון דאַנ־ציגער הויז אויפ'ן נאָמען פון דעם וויי־בעל, איהר שיקען אַ גט פאַר'ן פּרייז פון צוויי טויזענד דאָלאַר „ענטשעדיגונג"..

ספּאָרט־בעוועגונג.

באָקס־סעקציע „מכבי".

די באָקס־סעקציע פון מכבי איז אָנגענומען געוואָרען אַלס מיטגליד אין דעם אַלפּוילישען באָקסער־פערבאַנד און האָט אויך בדעה אין דער נאָהענט־סטער צייט צו אַראַנזשירען אַ גאַנצע רייהע יודישע צוזאַמענטרעפען.

אין דער נאָהענטסטער צייט ווערט אַלס טרענער צוגענומען איינער פון די בעסטע באָקסער־טעכניקער.

שווער־אַטלעטישע סעקציע „מכבי".

פאַר דעם אָפּפאָהר פון אונזערע יודיש־פּוילישע מייסטער נאָך פּויזען, וואו עס וועלען דעם 18 און 19 מערץ ד. י. פאָרקומען די קאַמפען וועגען דער מייסטערשאַפט אין פּוילען — אַר־ראַנזשירט איין די דאָזיגע סעקציע זונטאָג דעם 4־טען מערץ איהר קלוב־מייסטער־שאַפט.

עס שיינט מעהר אַלס זיכער צו זיין, אַז די לאָדזער שווער־אַטלעטיקער וועלען זיין די איינציגע פּוילישע יודען וועלכע פאָהרען אויף דער אָלימפּיאַדע.

באָקס־קאַמפען וועגען דער מייסטערשאַפט פון לאָדזער וואָיעוואָדזטווע.

שבת, דעם 25 ד.ח. 7 אָוועגד אין זאַל פון העלענאָוו און זונטאָג דעם 26 ד.ח. 4 נאָכמיטאָג אין זאַל פון „מאַנ־טייפעל" קומען פאַר באָקס־קאַמפען וועגען דער מייסטערשאַפט פון לאָדזער וואָ־יעוואָדזטוואָ.

ד יוזנער נעהמען נאָכדעם אָנטייל אין די קאַמפען וועגען די מייסטערשאַפט פון פּוילען.

צוליב דעם, וואָס לאָדז בעזיצט אַ גאַנצע רייהע פון ערשטקלאַסיגע באָקסער (מכבי) וואָס וועלען אין די קאַמפען אָנ־טיילנעהמען, פערשפּרעכט די אימפּרעזע צו זיין זעהר אינטערעסאַנט.

אַ קאָנפערענץ פון יודישע ציקליסטען־פעראיינען אין פּוילען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער גענעראַל־פערזאַמלונג פון לאַנדעס־פערבאַנד פון ציקליסטען אין פּוילען, וואָס קומט פאָר זונטאָג דעם 18־טען מערץ אין וואַרשאָ ווערט אויף אַ טאָג פריהער צוזאַמענגע־רופען אין וואַרשאָ אַ קאָנפערענץ פון יודישע ציקליסטען־פעראיינען. די קאָנ־פערענץ וועט פאָרקומען אין לאָקאַל פון „מכבי" אין וואַרשאָ.

אַלע יודישע ציקליסטען־פעראיינען אין שכנות פון לאָדז, ווי זגערוש, אָזאָר־קאָוו, זדונסקאַ־וואָלאַ, קאַליש, טאָמאַ־שאָוו, פּיעטריקאָוו, טשענסטאָכאָוו, בענ־דין, סאָסנאָוויעץ, וולאָצלאַוועק, פּלאָצק, ווי אויך די, וועלכע זענען נאָך נישט פולשטענדיג אָרגאַניזירט, דאַרפען ווי אַם שנעלסטען בעריכטען איבער זייער איצ־טיגען שטאַנד, צאָהל מיטגלידער, עקזיס־טענץ, איבערצושיקען אויף דעם אַדרעס פון לאָדזער „מכבי" פּאָלודניאָווע 11.

אַ לאַנדעס־קאָנפערענץ פון יודישע טורן־ און ספּאָרט־פעראיינען אין פּוילען.

לויט דער איניציאַטיוו פון ד"ר לע־זער (מכבי קראָקאָ), רוסעצקי (מכבי וואַר־שאָ), ווערט אויף זונטאָג דעם 11־טען אָדער 18 מערץ צונויפגערופען אין וואַר־שאָ אַ קאָנפערענץ פון אַלע עקזיסטירענ־דע טורן־ און ספּאָרט־פעראיינען אין פּוילען.

דער צוועק פון דער דאָזיגער קאָנפע־רענץ איז צו פעראיינהייטליכען די אַר־בייט, צו שיצען די רעכט, צו שאַפען אַ געהעריגע יודישע רעפּרעזענטאַנץ און צו קומען אין אַ גענענזייטיגען נאָהענטען קאָנטאַקט.

רעדאַקציאָנס־קאָלעגיום:
ם. בראָדערזאָהן, ל. בראַנד, ח. י. בזשוזסטאָווסקי, ב. זינגער
פעראַנטוואָרטל. רעד.: ח. קויפמאַן
אַרויסגעבער: פערלאַג „נייער פאָלקסבלאַט", פּראָדוציר־קאָאָפּעראַטיוו מיט פאַי־האַפטונג.

גרויסער ערפאָלג פון דער ביבליאָטעק „נאָוואָטשי".

די בעקאַנטע און פּאָפּולערע ביבליאָטעק „נאָוואָטשי" נאַדוגאָווניאַ 14, וועלכע גע־פינט זיך אונטער דער לייטונג פון ה' טיטשיסלאָוו גליק און פערמאָגט די בע־סטע ביכער אין 4 שפּראַכען — איז בלי ספק איינע פון די גרעסטע און בעסטע ביבליאָטעקען ביי אונז אין שטאָט. לעצטענס האָט די ביבליאָטעק „נאָוואָטשי" אַדורכגע־פיהרט צווישען איהרע לעזער אַן'אינטערעס־סאַנטע אַנקעטע א. נ.: „וועלכעס בוך האָט אויסגעאיבט אויף מיר דעם גרעסטען איינפלוס און פאַרוואָס?" אויף דער אַנקעטע האָבען זיך אָפּגערופען עטליכע טויזענד לעזער פון דער ביבליאָטעק „נאָוואָטשי". פאַר'ן בעסטען ענט־פער האָט די ביבליאָטעק בעשטימט אַ ווערט־פולע ביכער־מתנה. די ביבליאָטעק „נאָוואָ־טשי", וועלכע צעהלט שוין עטליכע טויזענד אַבאָנענטען און שטעהט אין קולטורעלען קאָנטאַקט מיט איהרע לעזער פערדינט די וואַרימסטע סימפּאַטיע פון דער לאָדזער קולטו־רעלער געזעלשאַפט.

Dr. med. H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32
ספּעציאַליסט פאַר הויט־, וועגערישע און מע־נער־שוואַכע־קראַנקהייטען הייל־אונגס־קווארץ־לאָמפּען (הער־אויספאַל).
נעהמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוועגד

Dr. med. J. MANDELBAUM
Zawadzka 16a, tel. 27-52
ספּעציאַליסט פאַר אינערליכע און נערוועז־קראַנקהייטען.
נעהמט אָן טעגליך פון 5 ביז 7 אָוועגד

אין די ציין פון טיגער

סענסאַציאָנעלער ראָמאַן

פון מאָריס לעבלאַן

איצט האָט שוין פערענאַ געוואוסט פון דעם אַרויסגאַנג, וואָס איז געוואָרען פאַר איהם אויס געהיימניש — אָט דער אַרויסגאַנג, וואָס האָט געפיהרט צום פּאַלע־בורבאָן־פּלאַץ; דער פערער און דיסקרעטער אַרויסגאַנג, מיט וועלכען סויוועער האָט זיך געוועהנליך בענוצט, ביים בעזוכען פלאָרענציאַ'ן.

פערענאַ איז אַדורך דעם פאָדערצימער, אַראָפּ פון עטליכע טרעפּלעך און מיט די ווייטערדיגע טרעפּען זיך אַרונטערגעלאָזט אין קעלער.

אין שאָטען האָט זיך אויסגעריסעוועט אַ נידעריג טירעל מיט אַ פערקראַטעוועט פענסטערעל פון אויבען.

טאַפּענדיג אין דער פינסטער האָט ער געפונען אַ שלאָס, און אַ צופרידענער, וואָס ער האַלט אויף אַ וועג, האָט ער דאָס טירעל געעפענט.

— צום טייוועל! — האָט ער אויסגעשריגען, אָפּשפּרינגענ־דיג אויף צוריק און שנעל צומאַכענדיג די טיר.

צוויי פּאָליציאַנטען אין מונדירען האָבען געהיט דער אַרויס־גאַנג.

דערזעהענדיג פערענאַ'ן, האָבען זיי זיך געוואָלט אויף איהם וואַרף סון.

— וואָס האָבען די מענשען דאָרט געקאָנט טון? צי האָבען זיי געשטערט פלאָרענציאַ'ן און סויוועער'ן צו ענטלויפען? ווען ס'וואָלט אַזוי געווען, וואָלט ער דאָך זיי אָנגעטראָפען אויפ'ן וועג.

— ניין, זיי האָבען געמוזט ענטלויפען, איידער מ'האָט אָנ־געהויבען צו היטען דעם אַרויסגאַנג. און איצט קומט אויף מיר די רייה — איצט מוז איך מאַכען פיס, הגם עס איז נישט אַזוי...

ער איז צוריק אַרויף אויף די טרעפּען מיט דער כוונה אַדורכ־צורייסען זיך דורך אַלע שטערונגען.

ווען ער האָט אָבער שוין געהאַלטען ביים אַרויסגיין אויפ'ן הויף, האָט ער דערזעהן פיער אַגענטען לעבן דעם שטאַל (דיזעל־בע, וואָס ער האָט פריהער געהאַט פערשפּאַרט), וואָס האָבען לעבעדיג איינער מיט'ן אַנדערען אַריינגע'טענה'ט.

דערביי האָט זיין אויפמערקזאַמקייט געווענדעט עפּיס אַ טומעל, וואָס האָט זיך געטראָגען פון דעם וועכטער־שטיבעל.

ער האָט געהערט מאַכען פון דאָרטען די ריכטיגע קולות. ס'קאָן זיין, אַז דאָס איז די אמת'ע געלעגענהייט זיך אַדורכ־צוקריגען אין דרויסען? ער האָט דעריבער אַרויסגערוקט דעם קאָפּ, כדי צו בעטראַכטען די פּאָזיציע.

דאָס בילד, וואָס האָט זיך איהם פאָרגעשטעלט, האָט איהם שטאַרק איבערראַשט:

אַרומגערינגעלט פון פּאָליציאַנטען און געהיים־אַגענטען, אַ צוגעשפּאַרטער צו דער וואַנד, און אַ בעשליידערטער מיט זידלערייען איז געשטאַנען מיט קייטלעך אויף די הענד — גאַסטאָן סויוועער.

גאַסטאָן סויוועער איז אַרעסטירט!

ס'אַ דראַמע האָט זיך דאָס געדאַרפט אָפּשפּילען צווישען די ענטלאָפענע און דער פּאָליציי!

מיט אַן'אומרוהיג פערקלעמט האַרץ האָט פערענאַ נאָך אַ מאָל אַרויסגערוקט דעם קאָפּ אין דרויסען.

פלאָרענציאַ'ן האָט ער נישט דערזעהן, ווייזט אויס, אַז איהר האָט אָפּגעגאָלטען צו ענטלויפען.

דאָס בעווייזען זיך פון וועבער'ן גופא אויפ'ן גאַנעק, און די פּאָר ווערטער, וואָס ער האָט אַרויסגערעדט, האָבען פערענאַ'ן פערפעסטיגט אין דער דעה, אַז פלאָרענציאַ'ן האָט מען נישט געפּאַקט.

וועבער איז שיער משוגע געווען פאַר כעס.

דאָס וואָס פערענאַ האָט איהם פערשפּאַרט, און די מפּלה בכלל האָט איהם ממש אַרויסגעבראַכט פון די כלים.

— הצי, זעה נאָר! — האָט ער אויסגעשריגען, דערזעהענ־דיג דעם אַרעסטאַנט — אַבי כאָטש אייגער! ...

— אויפ'ן פּאַלע־בורבאָן־פּלאַץ — האָט אַ זאָג געטון איינער פון די אינספּעקטאָרען — מ'האָט דערזעהן, ווי ער ענטלויפט פונ'ם קעלער.

— נו, און זיין חבר'טע?

— מיר האָבען זי אויסגעמיטען, שעף! זי איז די ערשטע ענטלאָפען.

— און פערענאַ? איהם האָט איהר כאָטש אין פּלאַץ?

— עטליכע מינוט שפּעטער האָט ער אויך געפּרובט ענט־לויפען מיט'ן קעלער, אָבער ער האָט זיך בעצייטענס צוריק־געצויגען.

וועבער האָט אַזש אַ שפּרונג געטון פאַר נחת:

— ער איז אין פּעקעל, דער בחור! איצט וועט ער האָבען צו זינגען און צו זאָגען! אַן'אָפּענער בונט געגען דער פּאָליציי!.. אַ בפירוש'ער שותפות מיט די באַנדיטען!.. ענדליך וועט ער בע־צאָהלען פאַר זיינע אַוואַנטורעס!.. הוראַ!.. איהר האָט זיך פיין אַן'עצה געגעבען! לאָזט דאָ איבער צוויי מאַן צו היטען סוווער'ן פיער מאַן זאָלען אַרויסגעהן אויפ'ן פּלאַץ מיט רעוואָלווערען אין די הענד, צוויי זאָלען אַרויף אויפ'ן דאַך, און די איבעריגע — מיט מיר! מיר וועלען אָנהויבען פון זיין פרייליינס צימער. דער־נאָך וועלען מיר אַ טאַפּ טון אין זיינע צימער'ן. צו דער אַרבייט, חברה!

נישט וואַרטענדיג אויף דער אַטאַקע און וויסענדיג שוין, וואָס עס ווערט פאָרגענומען, האָט זיך דאָן לואי אונבעמערקט צוריקגעצויגען אין פלאָרענציאַ'ס צימער.

וועבער האָט נאָך נישט געוואוסט וועגען דעם געקירצטען וועג, וואָס האָט געפיהרט דורך די ווירטשאַפטליכע פערבויאונגען און דאָס שטיקעל געוואונענע צייט האָט פערענאַ געגעבען די מעגליכקייט נאָכצוקאָנטראָלירען דעם מעכאַניזם פון דעם געהיימען שראַנק איבער פלאָרענציאַ'ס בעט, וואָס האָט אויסגעצייכענט פונקציאָנירט. ער איז געוואָרען זיכער, אַז די ראָזיגע בעהעלטע־ניש אין דער טיף...

אכטונג, אנגעשטעלטע פון דער טריקא-וועש-בראנזשע!

שבת, דעם 25. ד. ח. פינקטליך 4 אַ זייגער נאָכמ. וועט אין פּראָפ. פעראיין פון האנדעלס-און ביורא-אָנגעשטעלטע אין לאָדז (אַל. קאָשטשושקי 21) פאָרקומען די

אַלגעמיינע פערזאַמלונג

פון די אנגעשטעלטע אין דער אויביגער בראַנזשע

מיט פאָלגענדען טאָג-אָרדנונג: 1) בעריכט; 2) די סאָציאַלע געזעצגעבונג און דער 8-שעה'דיגער אַרבייטס-טאָג; 3) פרייע פאָרשלאָגען.

די פערוואַלטונג.

P. S. די אָנוועזענהייט פון אַלע חברים איז נויטיג. 294

באַדע-וואַנעס

אלעראַרט

וועש-קעסלען

און זעמטליכע פיבער-שפּין-טע

„ZGODA"

בעקומט מען ביי דער בעוואוס-טער פירמע —

34 ציגעל-גאַס 34, אין הויף, עקע פעטריקאווער

טעלעפאָן 34-51.

בעמערקונג: וואַנעס ווערען אויך אויסגעבאָרגט.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז האַלז, אויערן קר.	10—11 2—3, 6—7
ד"ר רוזענער	הויט און געשלעכט קר.	10—11 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2, 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערווען קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּיערנער	פרויען און געבורטס-הילף	11-1½ 5—6
ד"ר קאָנער	כירורגישע-קראַנקהייטען	4-5 און 1—2
ד"ר ווייגבערג	אינ. הערץ לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר שטיצל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראָדזענסקי	צאָהן-ארצט	3—7
ג. ראָזעס	צאָהן-ארצט	9—2

צאָהן-טעכניקער, באַלעטפלאָמבעס, קאַראָנען, טאַסטען א. א. וו. בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט

האַנדלונג פון הויט- ראַנקהייטען פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגען-שטראַלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאַמפּע, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. א קורס פאַר שטאַמלער. אויפנאַהמען געגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען ווינטער.

וויזיט אין דער שטאָט.

א יונגעל

פון 16—17 יאָהר ווערט געזוכט אין

אייזען-געשעפט

אויף קאָנסטאַנטינער 63.

אַלס שותף

מיט 3 — 4000 זל.

טרעט איך צו צו אַ גוט איינגעפירט געשעפט אָדער אונטערנעהמונג. עווענטועל לייג איך איין די סומע געלד אַלס קויציע, אויב איך בעקום אַ גוטען פּאָסטען. אָפּערטען אונטער „שותף" אין אַדמיג. 290

בעקאַנטמאַכונג.

צוליב דעם, וואָס די נעוו. פערוואַלטונג פון דער ת"ת אויף צעגעלניאַנאַ 59 האָט זיך ענט-זאָגט פון איהר אַמט, ווערט די תלמוד-תורה גלייכצייטיג ל ק-ווידירט. מיר מאַכען דעריבער בעקאַנט, אַז קיינער זאָל זיך נישט ערלויבען צו געהן נאָך געלד פאַר דער דערמאָנטער ת"ת. אין גענעראַל ווערט דע-יעניגער צוגעצויגען ווערען צו דער געהעריגער פעראַנטוואָ-טליכקייט. מיט אַכטונג

די געוו. פערוואַלטונג.

הויף-פעדאַ-גאָגישע קורסען

פאַר שטאַבספעקולאַנטען, שוועריערציהבאַרע קינדער. שפּראַך-שטערונגען (שטאַמלען, הויס-שטאָמען)

ערצטליך-קאָסמעטיש. קאַבינעט

פּראָפ. מ. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָוונד

Dr. med.

H. Lajchter

קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאַרגע טעל. 49-66

צאָהן-כירורג

ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען פון שטשענקעס, גומענס, דזשאָנסעס, צאָהן - אימפּלאַנטע א.א.וו. נעמט אָן פון 1½ - 5 שבת און יום-טוב פון 10 - 12

Dr. med.

L. Pikielny

ספּעציאַל-אַרצט פאַר נירען, בלאָזען- און האַרן-קראַנקהייטען

Nawrot 8,

telefon 19-90.

נעמפאַנגט פון 4—7 אין אָוונד

Dr. med.

A. Szmirgeld

נערווען-ארצט

עלעקטריזאַציעס, ליכטהייל-פּראָצעדורען

Cegielniana 6, tel. 51-89

נעמפאַנגט פון 5—7 אָוונד

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-ארצט

St. GELBERG

זאַכאַדניאַ 15, טעל. 31-08

היילט נאָך מאָדערנסטע מעטאָדען ציין און מויל-קראַנקהייטען, צאָהן-קרוינען, שמערצלאָזע בעהאַנדלונג, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעל פאַר רענטגענאָגראַפיע פון קינסטליכע ציין. נעמט אָן פון 9—12 פאַרמיטאָג און פון 3—7 אין אָוונד. צו ביליגע פּרייזען. 1681

צוריקגעקעהרט.

וואָרנונג!

צוליב דעם, וואָס עס האָבען זיך בעוויזען אין שטאָט פאַלשע וועקסלען מיט מיין אונטערשריפט, וואָרען איך אַלעמען נישט צו נעהמען, ווייל איך בין פאַר זיי נישט פעראַנטוואָרטליך און די פערשפרייטער פון די פאַלשע וועקסלען וועל איך ציהען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט. מיט אַכטונג

H. A. Rużewicz

Lódź, Kilińskiego 44.

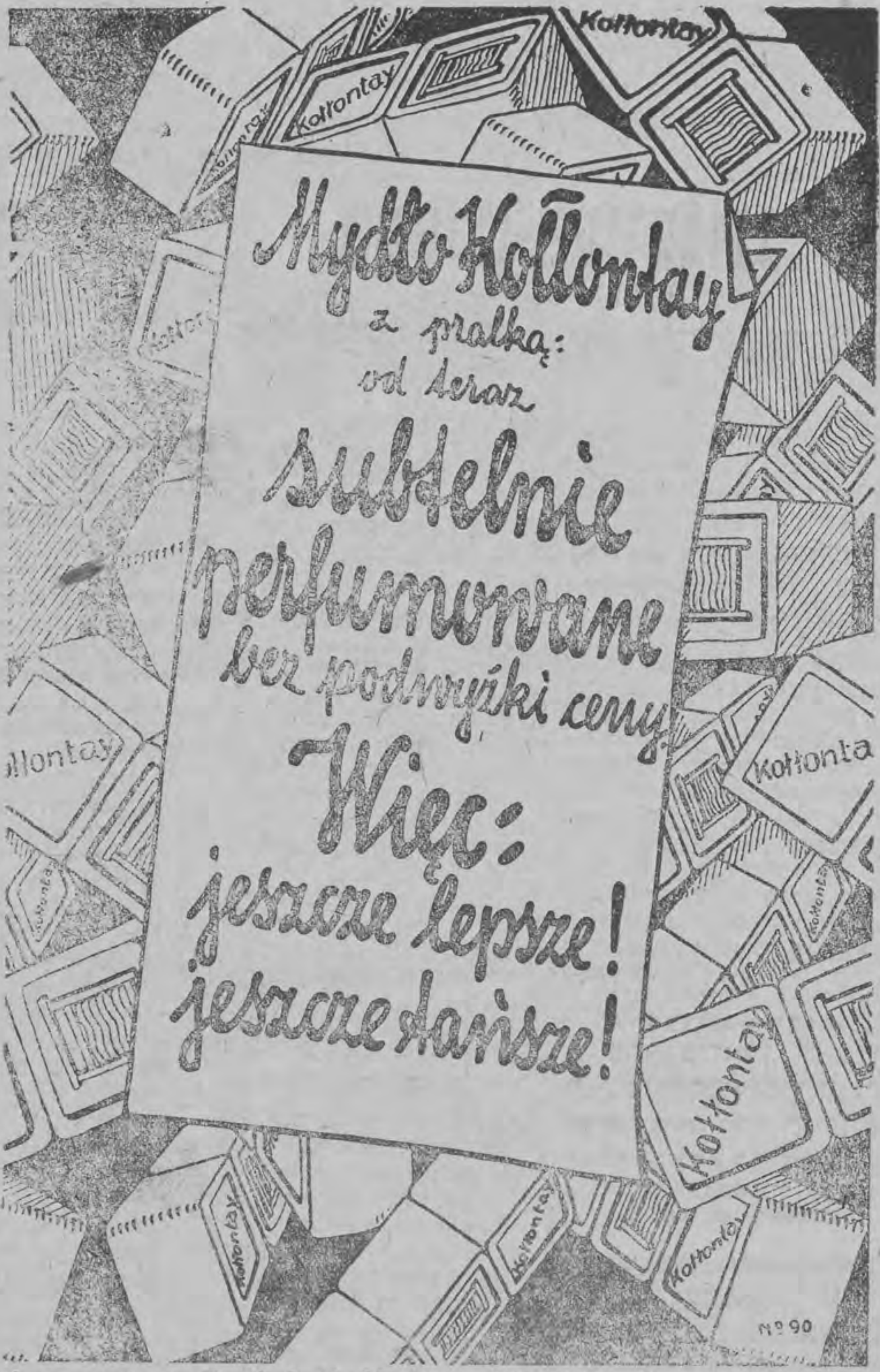

Jedyny wytwórca: Eryk A. Kołłontay, Fabr. Chem. Katowice — Brynów.

וואַרשאַווער זאַל: איז שעהנעם גרויסען וואַרשאַווער זאַל, פּאָלודניאָוואַ 36

פּאָלודניאָוואַ 36.

ווערט געגעבען **דריי טעאַטער-פאָרשטעלונגען** ווערט געגעבען

מיט'ן אָנטייל פון די בעקאַנטע אַרטיסטען: פּרויען: ב. קראַוזע, לעמבערגער, ראַשעלבאַך, ראָזענשטיין און יאַגאָראַ; מענער: ל. יאַקובאָוויטש, ווידאַווסקי, ריבאָווסקי, ראָזאַנאָוו, גליקסמאַן א. אַ.

פרייטאָג, ד. 24-טען פעברואַר ד. י. 8.30 אָוו.

דער בלינדער מאָלער

מעלאָדראַמע מיט געזאַנג אין 3 אַקטען און עפּילאָג פון ל. פריימאַן. :-: עס ווערט געזונגען: „וואָס געווען איז געווען און זיין וועט נישט מעהר" א. אַנד. די טיטול-ראָלע פיהרט אויס ה' יאַקובאָוויטש.

שבת, 3.30 נאָכמ. לאַכען! מוזיק! געזאַנג! טענץ! • שבת, 8.30 אָוונד — דאָס פאָלקסשטיק אין 4 אַקטען

די כלה פון 3 חתנים • מאָטקע גנב

קאָמ. אָפּער. אין 3 אַקט. מיט געזאַנג און טענץ פון סעגאַל • פון שלום אַש. ראָל „מאָטקע"—ה' יאַקובאָוויטש.

בילעטען צום פּרייז פון 1 ביז 2 זל. צו בעקומען אין טאָג פון דער פאָרשטעלונג ביי דער קאַסע. 967

Dr. med.

NIEWIAŻSKI

Sienkiewicza 34

tel. 59-40.

ספּעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדל. פּומפּענער-שוועכע. נעמט אָן פון 5–9 אָוונד

Dr ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78.

הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און ליכט-היילונג. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונד.

Dr.med. **A. MAZUR**

אויערען און האַלז-קראַנקהייטען, שטימע-און שפּראַך-פעהלערען (שטאַמלען א. אַז. וו.)

האָט זיך איבערציגען פון נאַרוטאָוויטש 44

אויף וואָסכאָדנאַ 65, טעל. 66-01

(איינגאַנג אויך דורך פעטריקאָווער 46).

נעהמט אָן פון 11³⁰—12³⁰ און פון 3–5 נאָכמ. 770

א וועקסעל אויף 100 זל.

איז פערלוירען געוואָרען אין לאָדז דעם 21. פעברואַר, צאָהלבאַר דעם 21. מערץ ד. י. אויסשטעלער קאַזשי-מיערזש אָסאָווסקי, וואויגהאַפּט אין גראַבאָווע נעבען לענטשיק, זשיראַנט גרונם קעניג וואוינט אין גראַבאָווע. דער וועקסעל ווערט ערקלערט פאַר אומגילטיג. 292

Dr. med.

STUPEL

Szkolna 12

ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-טעראַפּיע און קוואַרץ-ליכט עלעקטראָ-טעראַפּיע. נעמט אָן פון 12—3 נאָכמ. און פון 6—8 אין אָוונד.

לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. HELLER

ספּעציאַליסט פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען.

2 נאַווראָט 2

נעמט אָן ביז 10 פריה, 1 — 2 און פון 4 — 8 אָוו. פאַר פרויען ספּעציעל פון 4 — 5 נאָכמיטאָג. פאַר אַנגעשטעלטע לעטשניצע-פּרייזען.

Dr. med.

WOLF EYCHNER

פרויען - קראַנקהייטען און געבורטסהילף

זגיערזשער 11 טעל. 34-72.

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע פעטריקאָווער 294 פון 12—2 נאָכמ. און דערהיים פון 5-6 אָוו.

יור. י. אינפעלד

42. וואָסכאָדניאַ 42.

אכטונג, חזנים ווי אויך זינגער!

זינגען פון נאָטען ערלערן איך גרינדליך אין משך פון אַ קורצע צייט, איך נעהם אויך אָן איינצושטודירען אַ כאָר אויפ'ן אָרט, ווי אויך אויף דער פּראָווינץ. ביטע זיך צו איבערצייגען! א. האַרנאָווסקי, שענקע-וויטשאַ 64, 2-טער הויף, פּאַרטער ל., וו. 67. 189

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.